

Mongolian Marketing
Consulting Group

YOUR
RESEARCH
PARTNER

ШУДАРГА БАЙДЛЫН ҮНЭЛГЭЭНИЙ СУДАЛГАА-2019 ҮР ДҮНГИЙН ТАЙЛАН

Захиалагч: Авлигатай тэмцэх газар

Гүйцэтгэгч: "Эм Эм Си Жи" ХХК

ASIA
PACIFIC
RESEARCH
COMMITTEE

ESOMAR¹⁹
corporate

Уг судалгааг зохион байгуулахад АТГ-аас санхүүжилт, арга зүйгээр хангасан хэдий ч, АТГ нь энэхүү тайланд тусгагдсан мэдээлэл, дүгнэлтийн үнэн зөв, бодит, эсхүл хэвлэлийн алдаанд хариуцлага хүлээхгүй болно. Шударга байдлын үнэлгээний судалгааны мэдээллийг цуглуулах, боловсруулах, үр дүнг тооцох, тайлан бэлтгэх үйл ажиллагааг хараат бус байдлаар зөвлөх үйлчилгээ үзүүлсэн компани гүйцэтгэсэн бөгөөд АТГ оролцоогүй болно.

Шударга байдлын үнэлгээний дүн нь зөвхөн тухайн байгууллагын үнэлгээний дүн бөгөөд үүнийг тухайн байгууллагын албан тушаалтан, ялангуяа, хөрөнгө, орлогын мэдүүлгийг бүртгэх эрх бүхий албан тушаалтан (ЭБАТ), эсхүл авлигын эсрэг үйл ажиллагаа хариуцсан албан тушаалтны ажлын үнэлгээ гэж ойлгож болохгүй.

**СУДАЛГААНЫ АРГАЧЛАЛ,
ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ**

СУДАЛГААНЫ ҮР ДҮН

ЕРӨНХИЙ ДҮГНЭЛТ

ХАВСРАЛТ

АГУУЛГА

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ	5
ГРАФИКИЙН ЖАГСААЛТ	6
ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ЖАГСААЛТ, ТАЙЛБАР.....	7
ТАНИЛЦУУЛГА	8
СУДАЛГААНЫ АРГАЧЛАЛ, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ	10
СУДАЛГААНЫ АРГА, АРГАЧЛАЛ	10
Шударга байдлын үнэлгээний зорилго, зорилт.....	10
Шударга байдлын үнэлгээний бүтэц	10
Шударга байдлын үнэлгээний бүтэц	10
СУДАЛГААНЫ ХАМРАХ ХҮРЭЭ, ТҮҮВЭРЛЭЛТ	12
Хамрах хүрээ.....	12
Түүврийн хэмжээ	12
СУДАЛГААНЫ МЭДЭЭЛЭЛ ЦУГЛУУЛАЛТ, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ.....	13
СУДАЛГААНЫ ҮР ДҮН.....	15
ШУДАРГА БАЙДЛЫН ЕРӨНХИЙ ҮНЭЛГЭЭ.....	15
I. Гадаад шударга байдлын үнэлгээний үр дүн	19
Ил тод, хариуцлагатай байдлын индекс	22
Авлигын индекс.....	22
II. Дотоод шударга байдлын үнэлгээний үр дүн	25
Соёлын индекс	27
Үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын индекс.....	28
III. БОДЛОГОД ОРОЛЦОГЧДЫН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ҮР ДҮН.....	30
IV. МОНГОЛ УЛС ДАХ АВЛИГА.....	34
Монгол Улсын авлигын өнөөгийн байдал	34
Монгол Улсын ирэх 2 жилийн хугацаан дахь авлигын нөхцөл байдлын талаарх төсөөлөл	35
Монгол Улсад авлига хамгийн их тархсан институц.....	36
V. АВЛИГАТАЙ ТЭМЦЭХ ГАЗРЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮНЭЛГЭЭ.....	39
ХҮН АМ ЗҮЙН МЭДЭЭЛЭЛ	40

ЕРӨНХИЙ ДҮГНЭЛТ	42
ХАВСРАЛТ	45
Хавсралт 1. ШБҮ 2019 онд.....	45
Хавсралт 2. ШБҮ 2018, 2019 онд.....	46
Хавсралт 3. ГШБҮ 2019 онд	48
Хавсралт 4. ДШБҮ 2019 онд.....	50
Хавсралт 5. БОҮ 2019 онд.....	52

I ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1: Яамдын ШБҮ, 2018, 2019 оныг харьцуулсан байдлаар.....	17
Хүснэгт 2: Агентлагуудын ШБҮ, 2018, 2019 оныг харьцуулсан байдлаар	17
Хүснэгт 3: ЗДТГ-уудын ШБҮ, 2018, 2019 оныг харьцуулсан байдлаар.....	18
Хүснэгт 4: Яамдын ГШБҮ, 2018, 2019 оныг харьцуулсан байдлаар	20
Хүснэгт 5: Агентлагуудын ГШБҮ, 2018, 2019 оныг харьцуулсан байдлаар	20
Хүснэгт 6: ЗДТГ-уудын ГШБҮ, 2018, 2019 оныг харьцуулсан байдлаар	21
Хүснэгт 7: Яамдын ДШБҮ, 2018, 2019 оныг харьцуулсан байдлаар.....	26
Хүснэгт 8: Агентлагуудын ДШБҮ, 2018, 2019 оныг харьцуулсан байдлаар.....	26
Хүснэгт 9: ЗДТГ-уудын ДШБҮ, 2018, 2019 оныг харьцуулсан байдлаар	27
Хүснэгт 10: Яамдын БОҮ, 2018, 2019 оныг харьцуулсан байдлаар.....	30
Хүснэгт 11: Агентлагуудын БОҮ, 2018, 2019 оныг харьцуулсан байдлаар	31
Хүснэгт 12: ЗДТГ-уудын БОҮ, 2018, 2019 оныг харьцуулсан байдлаар.....	32

I ГРАФИКИЙН ЖАГСААЛТ

График 1: ШБҮ, оноор	15
График 2: ШБҮ, оролцогчдын төрлөөр, оноор	15
График 3: ШБҮ, байгууллагын төрлөөр, оноор	16
График 4: ГШБҮ, оноор.....	19
График 5: Ил тод, хариуцлагатай байдлын индекс, дэд үзүүлэлтээр, оноор, байгууллагын төрлөөр	22
График 6: Авлигын индекс, дэд үзүүлэлтээр, оноор.....	23
График 7: Үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын индекс, дэд үзүүлэлтээр, байгууллагын төрлөөр	23
График 8: ДШБҮ, оноор, байгууллагын төрлөөр.....	25
График 9: Соёлын индекс, дэд үзүүлэлтээр, оноор, байгууллагын төрлөөр	28
График 10: Үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын индекс, дэд үзүүлэлтээр, оноор	28
График 11: Үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын индекс, дэд үзүүлэлтээр, байгууллагын төрлөөр	29
График 12: Төсвийн хөрөнгийг зориулалтын бусаар зарцуулах болсон шалтгаан.....	29
График 13: БОҮ, оноор, байгууллагын төрлөөр	30
График 14: БОҮ, оноор, индексээр	33
График 15: БОҮ, байгууллагын төрлөөр, индексээр	33
График 16: Монгол Улсын авлигын өнөөгийн байдал, оноор.....	34
График 17: Монгол Улсын авлигын өнөөгийн байдал, оролцогч талуудын үнэлгээгээр.....	34
График 18: Авлигын нөхцөл байдлын талаарх ирэх 2 жилийн төсөөлөл, оноор.....	35
График 19: Авлигын нөхцөл байдлын талаарх ирэх 2 жилийн төсөөлөл.....	35
График 20: Монгол Улсад авлига их тархсан институц, оноор.....	36
График 21: Монгол Улсад авлига их тархсан институц, оролцогч талуудын үнэлгээгээр.....	37
График 22: Монгол Улс дахь авлигын үндсэн шалтгаан	38
График 23: Авлигатай тэмцэх газрын үйл ажиллагаанд өгсөн үнэлгээ.....	39
График 24: Судалгаанд оролцогчдын нас, хүйсийн бүтэц	40

I ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ЖАГСААЛТ, ТАЙЛБАР

АТГ	Авлигатай тэмцэх газар
ГШБҮ	Гадаад шударга байдлын үнэлгээ
ДШБҮ	Дотоод шударга байдлын үнэлгээ
БОҮ	Бодлогод оролцогчдын үнэлгээ
ЗГ	Засгийн газар
ЗДТГ	Засаг даргын Тамгын газар
ШБҮ	Шударга байдлын үнэлгээ
ЭБАТ	Эрх бүхий албан тушаалтан
ААНБ	Аж ахуйн нэгж, байгууллага
АЗДТГ	Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар
НЗДТГ	Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар

I ТАНИЛЦУУЛГА

Авлигатай тэмцэх газар нь Авлигын эсрэг хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1.3-т заасны дагуу “авлигын хэлбэр, цар хүрээ, шалтгааныг 2 жилд нэгээс доошгүй удаа судлан авлигын индексийг гаргаж олон нийтэд мэдээлэх”, мөн хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1.7-д заасны дагуу “төрийн үйлчилгээ авсан иргэд, байгууллагын судалгаанд тулгуурлан төрийн байгууллагын шударга байдлын түвшинд 2 жил тутамд үнэлгээ гаргаж, олон нийтэд мэдээлэх” чиг үүргийг тус тус хэрэгжүүлдэг.

Дээрх чиг үүргийг хэрэгжүүлэх зорилгоор Авлигатай тэмцэх газраас Авлигын индексийг 2009, 2011, 2013 онд, Төрийн байгууллагын шударга байдлын түвшинг 2010, 2012, 2014, 2015 онд тооцож, олон нийтэд мэдээлж байсан. Бусад улс орны сайн туршлагад үндэслэн 2015 онд дээрх 2 судалгааг нэгтгэн “Шударга байдлын үнэлгээний аргачлал”-ыг Авлигатай тэмцэх газрын даргын 2015 оны А/129 дугаар тушаалаар батлуулсан. Уг аргачлалын дагуу 4 дэх удаагийн буюу 2019 оны “Шударга байдлын үнэлгээ”-ний судалгааг зохион байгуулав.

Шударга байдлын үнэлгээ (ШБҮ) нь тухайн байгууллагын гадаад шударга байдлын үнэлгээ (үйлчилгээ авсан иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөллийн үнэлгээ), дотоод шударга байдлын үнэлгээ (төрийн үйлчилгээг хүргэсэн төрийн албан хаагчдын үнэлгээ), бодлогод оролцогчдын үнэлгээ (шинжээчдийн үнэлгээ) гэсэн 3 дэд үнэлгээнээс бүрдсэн нэгдсэн үнэлгээ юм.

ШБҮ-г 0-100 хүртэл оноогоор хэмжих бөгөөд утга нь 100-тай тэнцүү бол шударга байдлын дээд түвшинг илэрхийлнэ. 2019 оны ШБҮ-нд нийт 62 байгууллага (яам, агентлаг, аймаг, нийслэлийн ЗДТГ)-ыг хамруулаад байна. ШБҮ-ний 2019 оны судалгаанд нийтдээ 9,555 нэгж (ГШБҮ-нд 7,400 иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөлөл, Дотоод шударга байдлын үнэлгээнд 1,360 төрийн албан хаагч, Бодлогод оролцогчдын үнэлгээнд 795 шинжээч)-ийг хамруулсан болно.

Төрийн байгууллагууд 2019 онд ШБҮ-ээр 100 онооноос дунджаар 74.1 оноо авсан нь өмнөх онохоос 5.4 пунктээр өссөн байна. ШБҮ-г бүрдүүлж буй дэд үнэлгээ тус бүрээр нь авч үзвэл тухайн төрийн байгууллагаас үйлчилгээ авсан иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын өгсөн үнэлгээ 8.4 пунктээр, төрийн албан хаагчдын өгсөн үнэлгээ 4.0 пунктээр, бодлогод оролцогчдын өгсөн үнэлгээ 3.8 пунктээр тус тус өсчээ.

СУДАЛГААНЫ АРГАЧЛАЛ, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

I СУДАЛГААНЫ АРГАЧЛАЛ, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

СУДАЛГААНЫ АРГА, АРГАЧЛАЛ

Авлигатай тэмцэх газрын даргын 2015 оны 12 дугаарын сарын 10-ны өдрийн А/129 тушаалын 1-р хавсралтаар “Шударга байдлын үнэлгээний аргачлал”-ыг, 2-р хавсралтаар “Шударга байдлын үнэлгээний судалгааг зохион байгуулах удирдамж”-ийг, 3-р хавсралтаар “Судалгааны асуулгын маягт”-ыг тус тус баталсан билээ.

Шударга байдлын үнэлгээний зорилго, зорилт

Шударга байдлын үнэлгээг дараах зорилго, зорилтын хүрээнд зохион байгуулсан.

- ✓ Шударга ёсыг бэхжүүлэх, авлигын шалтгаан нөхцөлийг арилгах, авлигыг таслан зогсоох болон төрийн байгууллагаас авлигатай тэмцэх чиглэлээр авч хэрэгжүүлж буй үйл ажиллагааг суурь мэдээллээр хангах;
- ✓ Тухайн байгууллагын үнэлгээг нэмэгдүүлэхэд зайлшгүй авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай үйл ажиллагааг тодорхойлох;
- ✓ Үнэлгээний үр дүнг олон нийтэд мэдээлэх замаар төрийн байгууллагын зүгээс үнэлгээний үр дүнг сайжруулах хүсэл зоригийг нэмэгдүүлэх, авлигыг бууруулах санал, санаачилгыг өрнүүлэх эрмэлзлийг бий болгох.

Шударга байдлын үнэлгээний бүтэц

Шударга байдлын үнэлгээ нь тухайн байгууллагын ГШБҮ, ДШБҮ, БОҮ-ний нийт 62 дэд үзүүлэлтэд тулгуурласан үнэлгээ юм.

Үүнд:

- Гадаад шударга байдлын үнэлгээ (ГШБҮ) гэж тухайн байгууллагын шударга байдалд үйлчилгээ авсан иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөллийн өгч буй үнэлгээг;
- Дотоод шударга байдлын үнэлгээ (ДШБҮ) гэж тухайн байгууллагад ажиллаж буй албан хаагчдын зүгээс байгууллагынхаа талаар өгч буй үнэлгээг;
- Бодлогод оролцогчдын үнэлгээ (БОҮ) гэж тухайн байгууллагын шударга байдлын талаарх бодлого боловсруулах, төлөвлөх үе шатанд оролцогчдын өгсөн үнэлгээг тус тус ойлгоно.

Шударга байдлын үнэлгээний бүтэц

Төрийн байгууллагуудын шударга байдлын үнэлгээг гаргахдаа дотоод ДШБҮ, ГШБҮ, БОҮ гэсэн 3 дэд үнэлгээг ашигладаг.

- ✓ Гадаад шударга байдлын үнэлгээнд авлигын индекс болон ил тод хариуцлагатай байдлын индексийн нийт 20 үзүүлэлт багтана.
- ✓ Дотоод шударга байдлын үнэлгээнд соёлын индекс болон үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын индексийн нийт 26 үзүүлэлт багтана.
- ✓ Шинжээчдийн үнэлгээнд авлигын талаарх төсөөлөл, бодит тохиолдол болон авлигыг хянах механизм, удирдлагын хүсэл эрмэлзлийн нийт 16 үзүүлэлт багтана.

Шударга байдлын үнэлгээний арга зүйн загварыг дараах зурагт дэлгэрэнгүй үзүүлсэн болно.

Зураг 1: ШБҮ-ний арга зүйн загвар 2019

СУДАЛГААНЫ ХАМРАХ ХҮРЭЭ, ТҮҮВЭРЛЭЛТ

Хамрах хүрээ

Шударга байдлын үнэлгээнд зөвхөн гүйцэтгэх эрх мэдлийн хүрээний байгууллага буюу яам, Засгийн газрын агентлаг, аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ыг хамруулдаг. ШБҮ-ний 2019 оны судалгаанд нийтдээ 62 байгууллага (яам, агентлаг, аймаг, нийслэлийн ЗДТГ)-ыг хамруулсан.

Түүврийн хэмжээ

Энэхүү судалгаанд 13 яам, 27 агентлаг, 21 аймаг болон нийслэлийн ЗДТГ хамрагдсан. Үүнийг нэгжийн хувьд авч үзвэл ГШБҮ-нд нийт 7,400 иргэн, ДШБҮ-нд 1,360 төрийн албан хаагч, БОҮ-нд 795 шинжээч буюу нийт 9,555 оролцогчийг хамруулсан.

Зураг 2: Шударга байдлын үнэлгээний систем, хамрах хүрээ

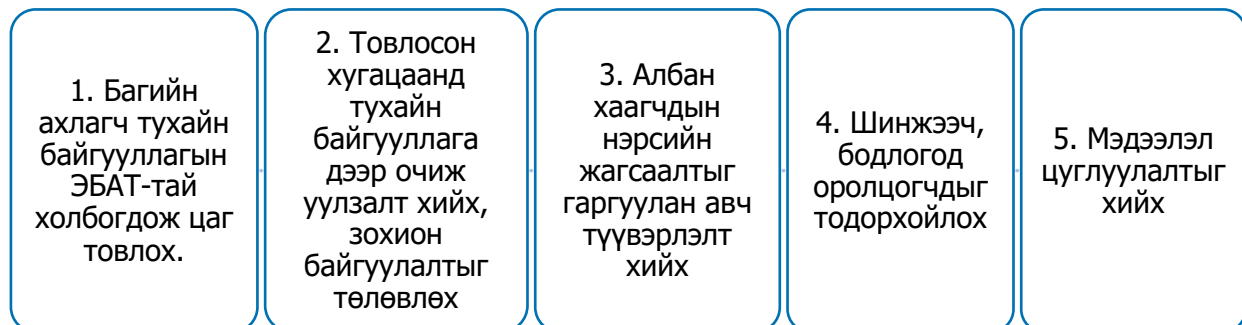
СУДАЛГААНЫ МЭДЭЭЛЭЛ ЦУГЛУУЛАЛТ, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

Шударга байдлын үнэлгээний судалгааг АТГ-аас нэгдсэн удирдамжаар хангаж ажилласан бөгөөд мэдээлэл цуглуулалт, тооцоолол, тайланг судалгаа зөвлөх үйлчилгээний “Эм Эм Си Жи” ХХК гүйцэтгэсэн.

Мэдээлэл цуглуулах ажлыг улсын хэмжээнд 2019 оны 10 дугаар сарын 29-ний өдрөөс 12 дугаар сарын 6-ны өдрийн хооронд амжилттай зохион байгуулсан. ШБҮ-ний мэдээлэл цуглуулалтын ажилд Улаанбаатар хот болон 21 аймгийн хэмжээнд нийт 14 багийн ахлагч, 32 ярилцлага авагч, 2 хяналтын ажилтан ажилласан.

Мэдээлэл цуглуулалтыг хийхдээ багийн зохион байгуулалтаар ажилласан бөгөөд багийн ахлагч өөрийн багт хуваарилагдсан байгууллагуудын ЭБАТ-тай холбогдож судалгааны талаар танилцуулж тухайн байгууллагад очиж уулзах цаг товлох, товлосон хугацаанд тухайн байгууллага дээр очиж уулзалт хийх, албан хаагчдын нэрсийн жагсаалтыг гаргуулан авч түүвэрлэлтийг хийх, шинжээчдийг тодорхойлох, багийн гишүүдэд албан хаагчдыг хуваарилан судалгааг авхуулах, шинжээч, бодлогод оролцогчидтой цаг товлон уулзах, иргэнээс авах судалгааг зохион байгуулах байдлаар ажилласан.

Зураг 3: Мэдээлэл цуглуулалтын шат дараалал

Орон нутагт мэдээлэл цуглуулах багийг дараах байдлаар зохион байгуулсан.

Зураг 4: Орон нутагт мэдээлэл цуглуулсан багийн зохион байгуулалт

СУДАЛГААНЫ ҮР ДҮН

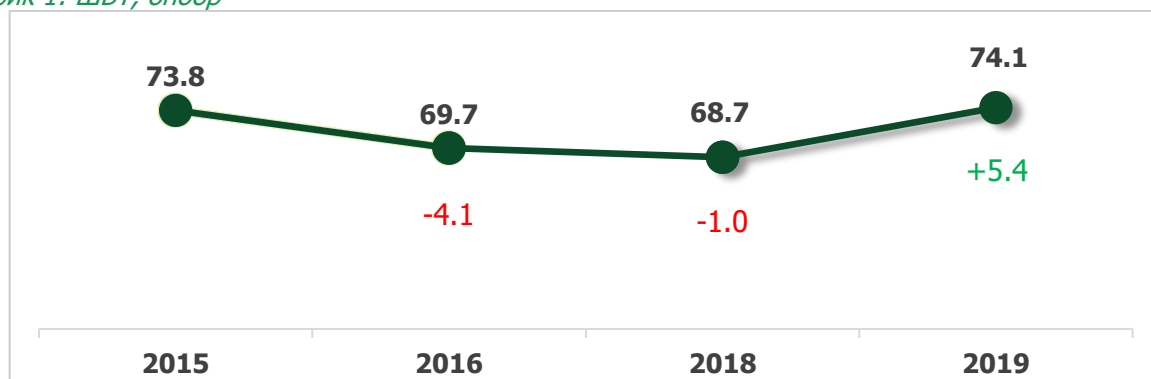
I СУДАЛГААНЫ ҮР ДҮН

Судалгааны үр дүн шударга байдлын ерөнхий үнэлгээ, гадаад шударга байдлын үнэлгээ, дотоод шударга байдлын үнэлгээ, бодлогод оролцогчдын үнэлгээ гэсэн 3 үндсэн хэсгээс бүрдэж байгаа бөгөөд энэхүү бүлэгт шударга байдлын ерөнхий үнэлгээг дэлгэрэнгүй авч үзнэ.

ШУДАРГА БАЙДЛЫН ЕРӨНХИЙ ҮНЭЛГЭЭ

Төрийн байгууллагууд ШБҮ-ээр 100 онооноос 2019 онд дунджаар 74.1 оноо авсан нь өмнөх оныхоос 5.4 пунктээр өссөн байна. ШБҮ ийнхүү өсөхөд тухайн төрийн байгууллагаас үйлчилгээ авсан иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөллийн өгсөн үнэлгээ 8.4 пунктээр, төрийн албан хаагчдын өгсөн үнэлгээ 4.0 пунктээр, бодлогод оролцогчдын өгсөн үнэлгээ 3.8 пунктээр тус тус өссөн нь нөлөөлсөн байна.

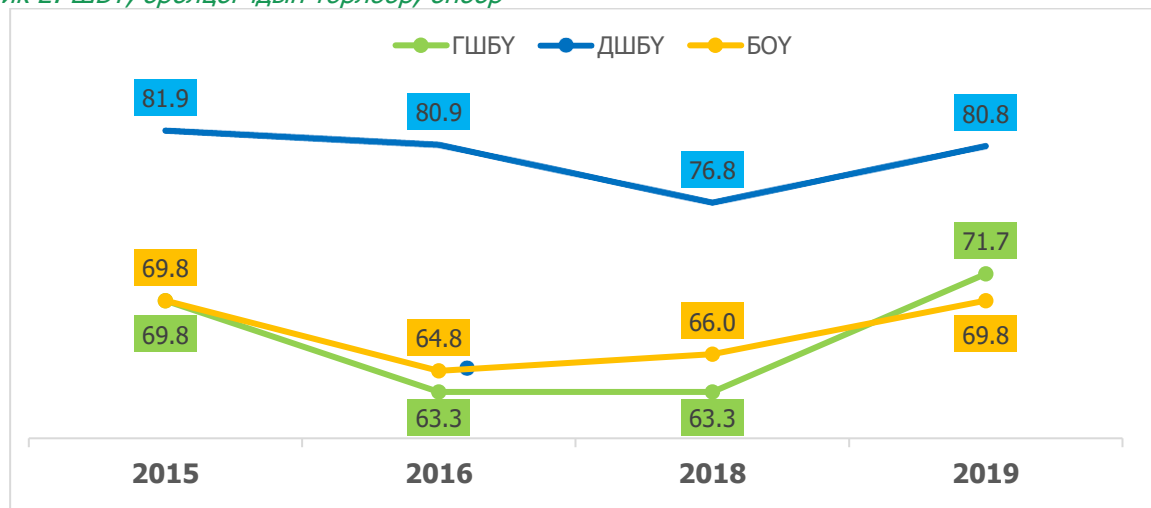
График 1: ШБҮ, оноор

Хэмжих нэгж: Оноо

ШБҮ нь 2015 оноос хойш 4 удаа зохион байгуулагдсан бөгөөд төрийн байгууллагын албан хаагчид байгууллагынхаа шударга байдлыг харьцангуй өндрөөр үнэлдэг болох нь харагдаж байна. ГШБҮ-ний хувьд 2018 онд 63.3 байсан бол 2019 онд 71.7 болж үнэлгээ илт сайжирсан байна. ГШБҮ ийнхүү өсөхөд аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ын ГШБҮ 72.4 болж, өмнөх оноос 11.8 пунктээр өссөн нь нөлөөлжээ. Харин БОҮ сүүлийн 3 жил харьцангуй тогтмол өсөлттэй байна.

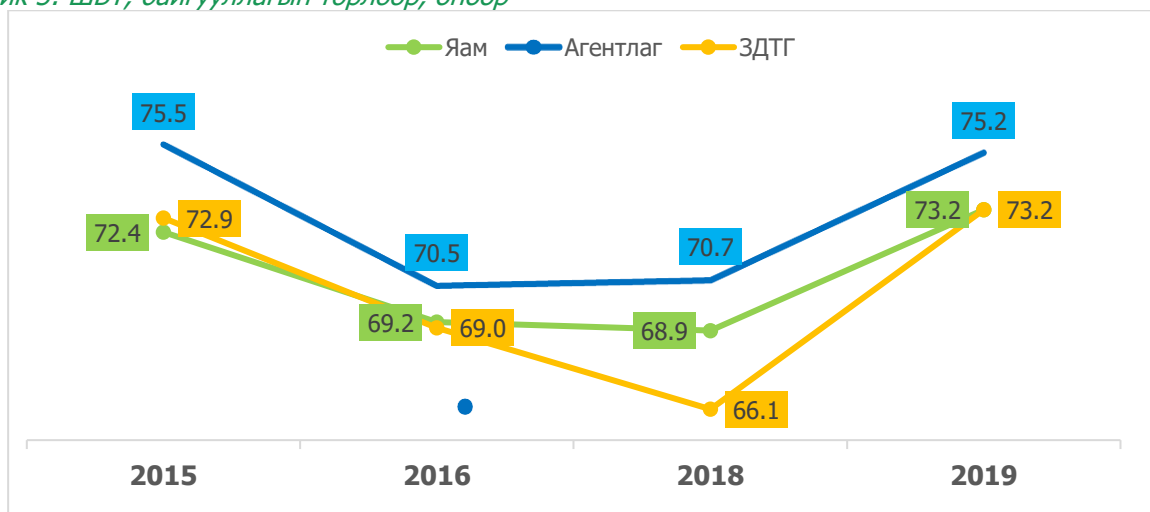
График 2: ШБҮ, оролцогчдын төрлөөр, оноор

Хэмжих нэгж: Оноо

Үнэлгээг байгууллагын төрлөөр авч үзвэл яамны үнэлгээ 73.2 болж, өмнөх оноос 4.3 пунктээр, ЗГ-ын агентлагийн үнэлгээ 75.2 болж, 4.5 пунктээр, аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ын үнэлгээ 73.2 болж, 7.1 пунктээр тус тус өсчээ.

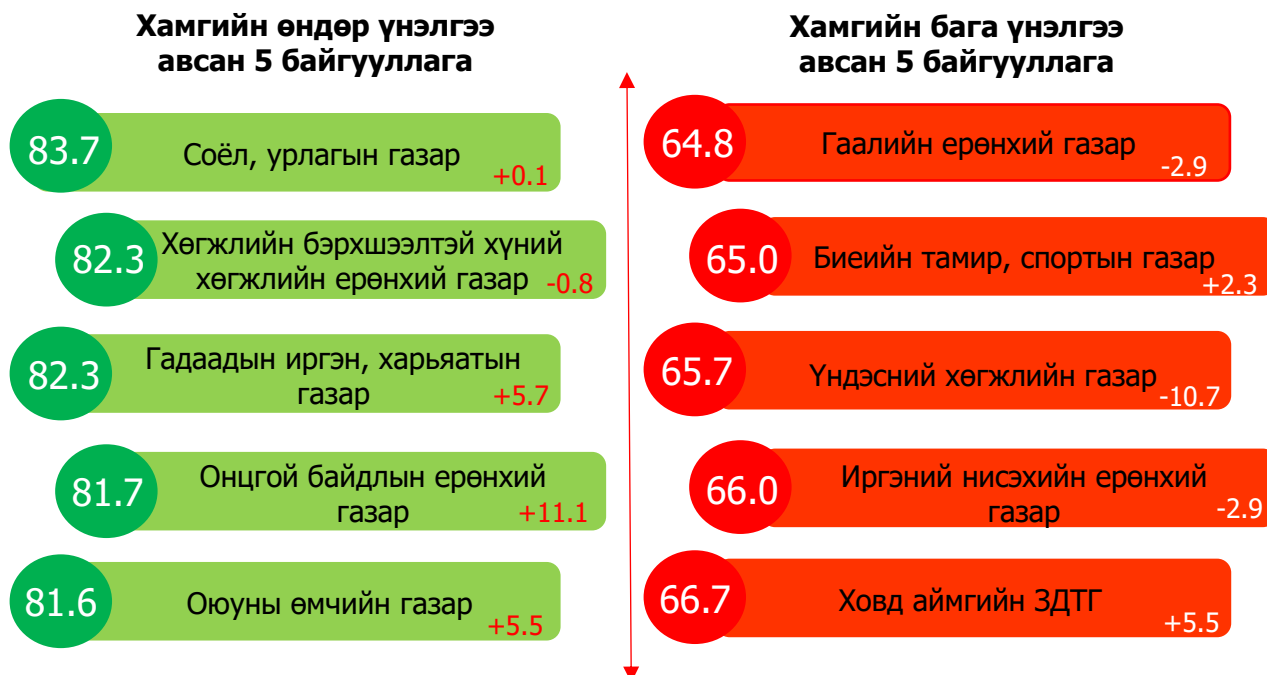
График 3: ШБҮ, байгууллагын төрлөөр, оноор

Хэмжих нэгж: Оноо

ШБҮ-нд хамрагдсан байгууллагуудыг 0-100 оноогоор үнэлэхэд 2019 онд 64.8-83.7 оноо авсан байна. Үнэлгээнээс харахад байгууллагуудын ил тод хариуцлагатай байдал дутмаг, төрийн үйлчилгээг үзүүлэхдээ ах дүү, танил талынхаа нөлөөнд автдаг, бусдад хууль бусаар давуу байдал олгодог зэрэг шалтгааны улмаас оноо алдсан байна. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар үнэлгээ буурсан хэдий ч хамгийн өндөр үнэлгээ авсан 5 байгууллагын жагсаалтад орсон байна. Харин Биеийн тамир, спортын газрын үнэлгээ өмнөх оноос өссөн хэдий ч хамгийн бага үнэлгээ авсан 5 байгууллагын жагсаалтад орсон байна. Дэлгэрэнгүй мэдээллийг хавсралт 1-ээс үзнэ үү.

Зураг 5: ШБҮ, Хамгийн өндөр болон хамгийн бага үнэлгээ авсан 5 байгууллага

Хэмжих нэгж: Оноо

Яамдын ШБҮ 2019 онд дунджаар 73.2 болж, 4.3 пунктээр өсчээ. Нийт 13 яамнаас 1 яамны үнэлгээ өнгөрсөн оноос 3.5 пунктээр буурсан нь Гадаад харилцааны яам байна. Гадаад харилцааны яамны ШБҮ өмнөх оноос буурсан хэдий ч яамдын ШБҮ-ний дундаж онооноос 3.5 пунктээр өндөр байна. Үр дүнгээс харахад Зам, тээврийн хөгжлийн яамны үнэлгээ 0.1 пунктээр, Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамны үнэлгээнээс 0.3 пунктээр, Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам 3.5 пунктээр, Батлан хамгаалах яам 3.6 пунктээр өссөн байгаа нь бусад яамнаас харьцангуй бага өсөлттэй байна. Үр дүнгээс харахад яамдын ДШБҮ 82.0 болж 5.3 пунктээр өссөн байгаа нь яамдын авлигатай тэмцэх дотоод үйл ажиллагаа сайжирч байгааг илтгэж байна.

Хүснэгт 1: Яамдын ШБҮ, 2018, 2019 оныг харьцуулсан байдлаар

Яам	2018	2019	Өөрчлөлт
Шударга байдлын үнэлгээ	68.9	73.2	+4.3
Батлан хамгаалахын яам	76.8	80.4	+3.6
Гадаад харилцааны яам	80.2	76.7	-3.5 ↓
Сангийн яам	67.1	75.5	+8.4 ↑
Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	66.2	73.6	+7.4 ↑
Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	73.2	73.5	+0.3
Эрчим хүчний яам	64.9	73.5	+8.6 ↑
Барилга, хот байгуулалтын яам	68.0	73.2	+5.2
Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	66.1	71.9	+5.8
Эрүүл мэндийн яам	66.3	71.5	+5.2
Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	66.8	70.9	+4.1
Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам	67.1	70.6	+3.5
Зам, тээврийн хөгжлийн яам	70.3	70.4	+0.1
Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	64.6	70.2	+5.6

Хэмжих нэгж: Оноо.

Улаан шугамаар медианыг илэрхийлсэн болно. Медиан нь өгөгдлийн голын утгыг илэрхийлнэ.

Засгийн газрын агентлагуудын ШБҮ 2019 онд дунджаар 75.2 болж, өмнөх оноос 4.5 пунктээр нэмэгджээ. Засгийн газрын агентлагуудын ШБҮ ийнхүү нэмэгдэхэд үйлчилгээ авсан иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагуудын төлөөллийн өгсөн үнэлгээ 72.9 болж, 8.3 пунктээр нэмэгдсэнтэй холбоотой байна. Засгийн газрын 27 агентлагаас 5 агентлагийн үнэлгээ өмнөх оноос буурсан байгаагийн дотор Үндэсний хөгжлийн газрын үнэлгээ 10.7 пунктээр, Иргэний нисэхийн ерөнхий газрын үнэлгээ 2.9 пунктээр, Гаалийн ерөнхий газрын үнэлгээ 2.9 пунктээр, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газрын үнэлгээ 1.7 пунктээр, Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газрын үнэлгээ 0.8 пунктээр тус тус буурсан байна.

Хүснэгт 2: Агентлагуудын ШБҮ, 2018, 2019 оныг харьцуулсан байдлаар

Агентлаг	2018	2019	Өөрчлөлт
Шударга байдлын үнэлгээ	70.7	75.2	+4.5
Соёл, урлагийн газар	83.6	83.7	+0.1
Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар	83.1	82.3	-0.8 ↓
Гадаадын иргэн, харьяатын газар	76.6	82.3	+5.7
Онцгой байдлын ерөнхий газар	70.6	81.7	+11.1 ↑
Оюуны өмчийн газар	76.1	81.6	+5.5
Цаг уур, орчны шинжилгээний газар	76.0	80.7	+4.7
Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар	75.5	79.3	+3.8
Архивын ерөнхий газар	66.1	79.2	+13.1 ↑
Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар	80.4	78.7	-1.7 ↓
Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар	72.0	78.2	+6.2
Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар	67.9	78.2	+10.3 ↑

Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар	73.7	77.8	+4.1
Мал эмнэлгийн ерөнхий газар	70.3	76.7	+6.4
Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар	74.2	75.1	+0.9
Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар	70.4	75.0	+4.6
Цагдаагийн ерөнхий газар	69.2	74.6	+5.4
Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар	72.6	73.9	+1.3
Ашигт малтмал, газрын тосны газар	65.9	73.9	+8.0
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	72.9	73.0	+0.1
Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар	65.9	72.4	+6.5
Стандарт, хэмжил зүйн газар	68.2	70.3	+2.1
Татварын ерөнхий газар	63.4	70.1	+6.7
Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	66.9	69.5	+2.6
Иргэний нисэхийн ерөнхий газар	68.9	66.0	-2.9
Үндэсний хөгжлийн газар	76.4	65.7	-10.7
Биеийн тамир, спортын газар	62.7	65.0	+2.3
Гаалийн ерөнхий газар	67.7	64.8	-2.9

Хэмжих нэгж: Оноо

Аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ын ШБҮ-г авч үзэхэд ЗДТГ-уудын үнэлгээ ерөнхийдөө өссөн үзүүлэлттэй гарсан. Харин 2 аймгийн ЗДТГ үнэлгээ өмнөх оноос буурч гарсан нь Завхан аймгийн ЗДТГ-ын үнэлгээ 2.1 пунктээр, Увс аймгийн ЗДТГ-ын үнэлгээ 1.6 пунктээр тус тус буурчээ. Завхан аймгийн ЗДТГ-ын үнэлгээ өмнөх оноос буурсан хэдий ч ЗДТГ-ын дундаж онооноос 7.9 пунктээр өндөр байна. ЗДТГ-уудын ШБҮ өсөхөд ГШБҮ 72.4 болж өмнөх оноос 11.8 пунктээр өссөн нь нөлөөлжээ.

Хүснэгт 3: ЗДТГ-уудын ШБҮ, 2018, 2019 оныг харьцуулсан байдлаар

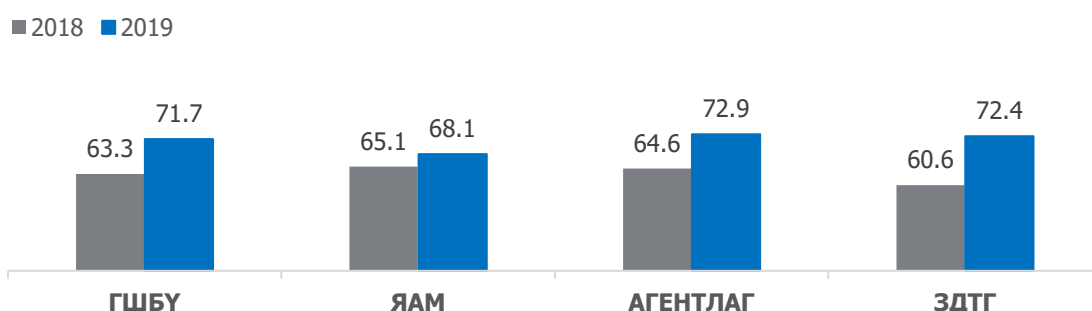
Засаг даргын тамгын газар	2018	2019	Өөрчлөлт
Шударга байдлын үнэлгээ	66.1	73.2	+7.1
Завхан аймгийн ЗДТГ	83.2	81.1	-2.1
Төв аймгийн ЗДТГ	63.9	77.3	+13.4
Өвөрхангай аймгийн ЗДТГ	61.4	77.2	+15.8
Сэлэнгэ аймгийн ЗДТГ	71.7	77.0	+5.3
Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ	72.0	76.6	+4.6
Орхон аймгийн ЗДТГ	57.8	76.6	+18.8
Дорноговь аймгийн ЗДТГ	70.9	75.9	+5.0
Дорнод аймгийн ЗДТГ	69.0	75.7	+6.7
Хэнтий аймгийн ЗДТГ	66.8	75.6	+8.8
Булган аймгийн ЗДТГ	68.1	75.1	+7.0
Архангай аймгийн ЗДТГ	62.5	73.1	+10.6
Увс аймгийн ЗДТГ	74.0	72.4	-1.6
Говьсүмбэр аймгийн ЗДТГ	67.2	72.0	+4.8
Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ	64.7	71.8	+7.1
Баянхонгор аймгийн ЗДТГ	66.7	71.3	+4.6
Нийслэлийн ЗДТГ	67.7	71.2	+3.5
Сүхбаатар аймгийн ЗДТГ	68.3	69.8	+1.5
Дундговь аймгийн ЗДТГ	55.5	69.8	+14.3
Өмнөговь аймгийн ЗДТГ	67.9	68.7	+0.8
Говь-Алтай аймгийн ЗДТГ	59.3	68.3	+9.0
Баян-Өлгий аймгийн ЗДТГ	55.6	67.7	+12.1
Ховд аймгийн ЗДТГ	61.2	66.7	+5.5

I. ГАДААД ШУДАРГА БАЙДЛЫН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ҮР ДҮН

Төрийн байгууллагаас үйлчилгээ авч буй болон сүүлийн 12 сарын хугацаанд үйлчилгээ авсан иргэд, аж ахуйн нэгж байгууллагын төлөөллийн үнэлгээгээр ГШБҮ-г гаргасан. Уг үнэлгээг ил тод, хариуцлагатай байдлын индексийг тодорхойлох 2 үзүүлэлт, авлигын индексийг тодорхойлох 3 үзүүлэлт, нийт 5 үзүүлэлтээр гаргасан.

ГШБҮ 2019 онд 71.7 болж өмнөх оноос 8.4 пунктээр өссөн байна. ГШБҮ-г байгууллагын төрлөөр авч үзвэл яамдын үнэлгээ 3.0 пунктээр, агентлагуудын үнэлгээ 8.3 пунктээр, аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-уудын үнэлгээ 11.8 пунктээр тус тус өсчээ. Нөгөө талаас ГШБҮ 71.7 буюу ШБҮ-нээс 2.4 пунктээр бага байгаа нь үйлчлүүлэгч иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөлөл төрийн байгууллагуудын шударга байдалд харьцангуй бага үнэлгээ өгч байгааг илтгэж байна.

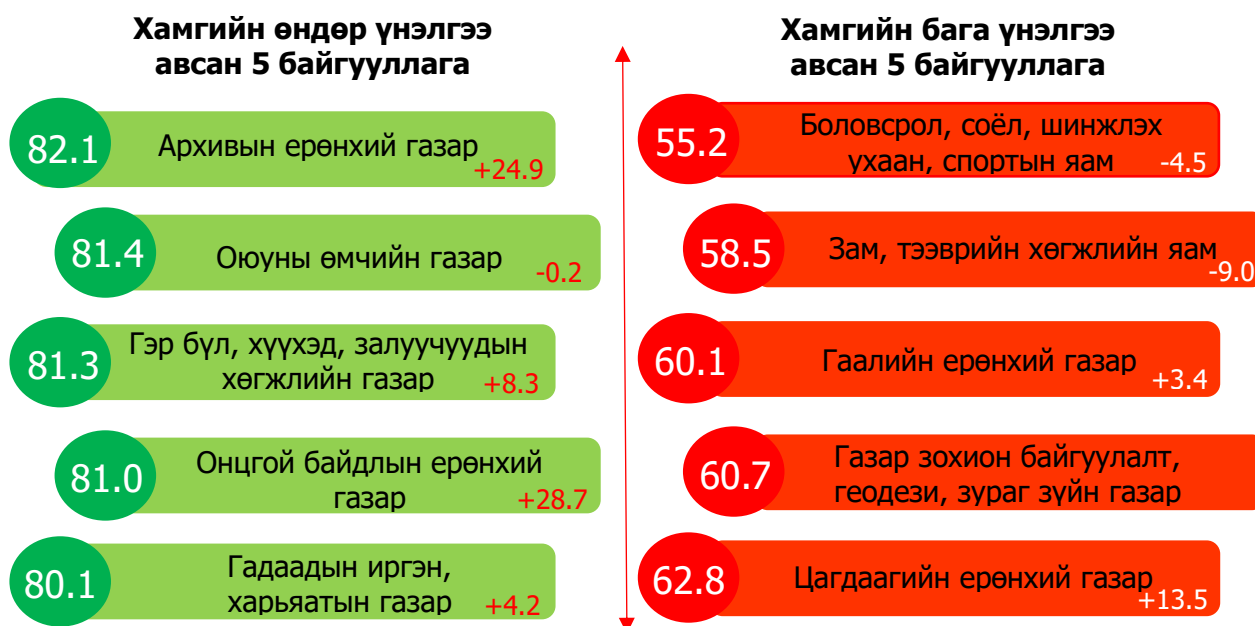
График 4: ГШБҮ, оноор

Хэмжих нэгж: Оноо

Байгууллагууд ГШБҮ-ээр 2019 онд 55.2-82.1 оноо авсан байна. Үр дүнгээс харахад байгууллагуудын гадагшаа чиглэсэн үйл ажиллагаа сайжирч, авлигын шууд болон шууд бус тохиолдол буурч, авлигын индекс сайжирчээ. Өөрөөр хэлбэл, төрийн албан хаагчид төрийн үйлчилгээг үзүүлэхдээ бусдаас шан харамж авах тохиолдол тодорхой хэмжээгээр багассан байна. Харин байгууллагууд оноо алдахад байгууллагын ил тод байдал дутмаг, албан үүргээ хариуцлагатай гүйцэтгэдэггүй байдал нь нөлөөлжээ. Доорх зурагт ГШБҮ-ээр хамгийн өндөр болон хамгийн бага үнэлгээ авсан байгууллагуудыг харууллаа.

Зураг 6: ГШБҮ, Хамгийн өндөр болон хамгийн бага үнэлгээ авсан 5 байгууллага

Хэмжих нэгж: Оноо

Яамдын ГШБҮ-ний үр дүнгээс харахад нийт 13 яамнаас 5 яамны үнэлгээ өмнөх оноос буурсан байна. Үүнд: Гадаад харилцааны яам 66.8 оноо авч 13.4 пунктээр, Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам 73.7 оноо авч 10.8 пунктээр, Батлан хамгаалах яам 76.8 оноо авч 9.1 пунктээр, Зам, тээврийн хөгжлийн яам 58.5 оноо авч 9.0 пунктээр, Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам 55.2 оноо авч 4.5 пунктээр тус тус буурсан байна. Яамдын 2019 оны ГШБҮ-ний онооны эрэмбийг харахад Батлан хамгаалах яам хамгийн өндөр үнэлгээ авсан бол Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам хамгийн бага оноо авсан байна.

Яамдын ГШБҮ 55.2-76.8 байгаа нь иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөлөл яамдын шударга байдлыг харьцангуй багаар үнэлдэг болох нь харагдаж байна.

Хүснэгт 4: Яамдын ГШБҮ, 2018, 2019 оныг харьцуулсан байдлаар

Яам	2018	2019	Өөрчлөлт
Гадаад шударга байдлын үнэлгээ	65.1	68.1	+3.0
Батлан хамгаалахын яам	85.9	76.8	-9.1 ↓
Сангийн яам	59.1	75.0	+15.9 ↑
Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	84.5	73.7	-10.8 ↓
Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	59.8	72.0	+12.2 ↑
Барилга, хот байгуулалтын яам	58.6	70.5	+11.9 ↑
Эрчим хүчний яам	60.6	69.0	+8.4
Эрүүл мэндийн яам	63.5	68.8	+5.3
Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	59.1	67.5	+8.4
Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	53.6	67.4	+13.8 ↑
Гадаад харилцааны яам	80.2	66.8	-13.4 ↓
Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	54.2	64.8	+10.6 ↑
Зам, тээврийн хөгжлийн яам	67.5	58.5	-9.0 ↓
Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам	59.7	55.2	-4.5 ↓

Хэмжих нэгж: Оноо

ГШБҮ-нд нийт 23 агентлагийг хамруулсан. Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар, Үндэсний хөгжлийн газар, Цаг уур, орчны шинжилгээний газар, Иргэний нисэхийн ерөнхий газар нь иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад шууд үйлчилгээ үзүүлдэггүй байгууллагууд учраас ГШБҮ-д хамруулаагүй. Мөн 2018 онд Соёл урлагын газар болон Газар зохион байгуулалт, геодези, зурагзүйн газрын иргэн, аж ахуйн нэгжийн төлөөллийг судалгаанд хамруулаагүй болно.

Үнэлгээнд хамрагдсан агентлагуудын хувьд 2019 онд 60.1-82.1 оноо авсан нь өнгөрсөн оны үнэлгээнээс дунджаар 8.3 пунктээр өссөн байна. Энэ нь агентлагуудын гадагшаа чиглэсэн үйл ажиллагаа сайжирч байгааг илтгэж байна.

Үнэлгээг байгууллагаар харвал Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар 65.7 оноо авч 18.9 пунктээр, Оюуны өмчийн газар 81.4 оноо авч 0.2 пунктээр тус тус буурсан байна. Харин бусад агентлагийн хувьд үйлчилгээ авсан иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөллийн өгч буй үнэлгээ өнгөрсөн оноос өссөн үр дүн харагдаж байна.

Хүснэгт 5: Агентлагуудын ГШБҮ, 2018, 2019 оныг харьцуулсан байдлаар

Агентлаг	2018	2019	Өөрчлөлт
Гадаад шударга байдлын үнэлгээ	64.6	72.9	+8.3
Архивын ерөнхий газар	57.2	82.1	+24.9 ↑
Оюуны өмчийн газар	81.6	81.4	-0.2 ↓
Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар	73.0	81.3	+8.3
Онцгой байдлын ерөнхий газар	52.3	81.0	+28.7 ↑

Гадаадын иргэн, харьяатын газар	75.9	80.1	+4.2
Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар	78.4	79.6	+1.2
Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар	77.2	78.1	+0.9
Соёл, урлагийн газар	☹	76.8	
Мал эмнэлгийн ерөнхий газар	67.6	75.9	+8.3
Стандарт, хэмжил зүйн газар	64.4	75.1	+10.7
Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар	60.2	75.3	+15.1 ↑
Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар	53.5	74.0	+20.5 ↑
Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар	69.0	73.1	+4.1
Ашигт малтмал, газрын тосны газар	63.6	71.4	+7.8
Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	59.4	70.9	+11.5
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	62.5	69.9	+7.4
Татварын ерөнхий газар	53.8	68.8	+15.0 ↑
Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар	61.8	66.6	+4.8
Биеийн тамир, спортын газар	55.6	66.3	+10.7
Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар	84.6	65.7	-18.9 ↓
Цагдаагийн ерөнхий газар	49.3	62.8	+13.5
Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар	☹	60.5	
Гаалийн ерөнхий газар	56.7	60.1	+3.4

Хэмжих нэгж: Оноо

Аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-уудын хувьд ГШБҮ өнгөрсөн оноос харьцангуй өссөн үзүүлэлттэй буюу 63.6-78.2-ийн хооронд байна. Нийт 22 аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-аас 3 аймгийн ЗДТГ-ын үнэлгээ өнгөрсөн оноос буурсан байна. Үүнд Завхан аймгийн ЗДТГ 77.7 оноо авч 12.3 пунктээр, Увс аймгийн ЗДТГ 69.6 оноо авч 8.5 пунктээр, Сүхбаатар аймгийн ЗДТГ 70.9 оноо авч 1.7 пунктээр тус тус буурчээ.

Хүснэгт 6: ЗДТГ-уудын ГШБҮ, 2018, 2019 оныг харьцуулсан байдлаар

Засаг даргын тамгын газар	2018	2019	Өөрчлөлт
Гадаад шударга байдлын үнэлгээ	60.6	72.9	+12.1
Өвөрхангай аймгийн ЗДТГ	52.7	78.2	+25.5 ↑
Завхан аймгийн ЗДТГ	90.0	77.7	-12.3 ↓
Төв аймгийн ЗДТГ	59.6	77.0	+17.4
Орхон аймгийн ЗДТГ	44.9	76.3	+31.4 ↑
Дорноговь аймгийн ЗДТГ	61.7	75.8	+14.1
Булган аймгийн ЗДТГ	54.7	75.7	+21.0 ↑
Архангай аймгийн ЗДТГ	57.3	75.4	+18.1
Сэлэнгэ аймгийн ЗДТГ	66.5	74.5	+8.0
Говьсүмбэр аймгийн ЗДТГ	54.1	73.9	+19.8
Дорнод аймгийн ЗДТГ	65.3	73.4	+8.1
Говь-Алтай аймгийн ЗДТГ	47.7	73.4	+25.7 ↑
Өмнөговь аймгийн ЗДТГ	61.4	73.2	+11.8
Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ	65.6	72.5	+6.9
Дундговь аймгийн ЗДТГ	51.2	72.1	+20.9 ↑
Сүхбаатар аймгийн ЗДТГ	72.6	70.9	-1.7 ↓
Хэнтий аймгийн ЗДТГ	51.7	70.3	+18.6
Баянхонгор аймгийн ЗДТГ	63.9	70.2	+6.3
Увс аймгийн ЗДТГ	78.1	69.6	-8.5 ↓
Баян-Өлгий аймгийн ЗДТГ	59.0	66.9	+7.9
Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ	62.6	66.5	+3.9
Ховд аймгийн ЗДТГ	54.9	66.2	+11.3
Нийслэлийн ЗДТГ	58.6	63.6	+5.0

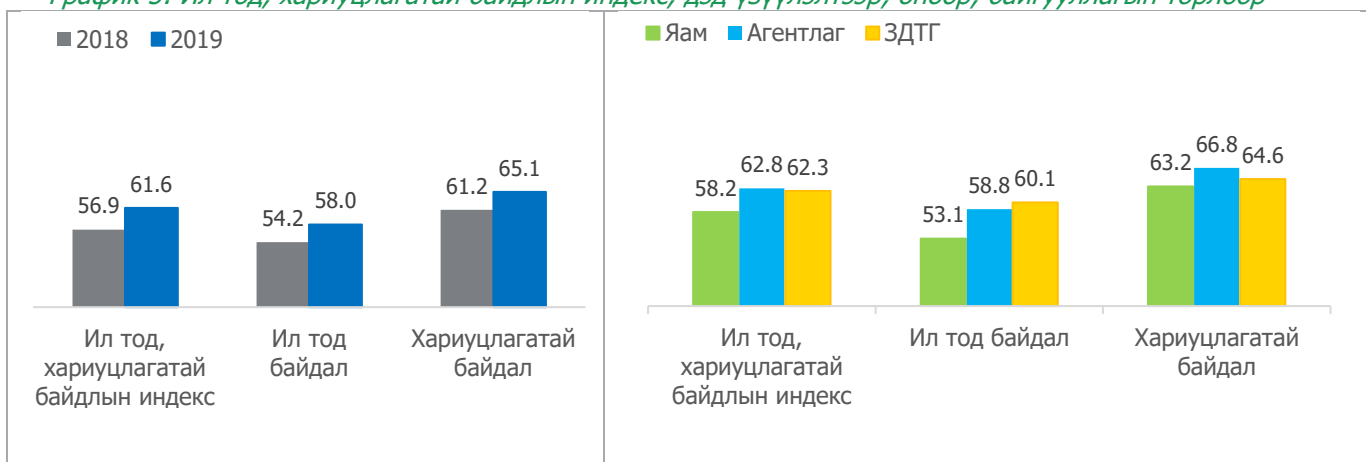
Хэмжих нэгж: Оноо

Ил тод, хариуцлагатай байдлын индекс

Тухайн байгууллагаас үйлчилгээ авахад ил тод хариуцлагатай байсан эсэхийг үнэлүүлж индексийг тооцоход төрийн байгууллагуудын дундаж үнэлгээ 61.6 гарсан нь өмнөх оноос 4.7 пунктээр өссөн байна. Үнэлгээг бүрдүүлж буй 2 үзүүлэлтийг харьцуулахад хариуцлагатай байдлын үнэлгээ ил тод байдлын үнэлгээнээс 7.1 пунктээр илүү байна. Харин байгууллагын төрлөөр харахад аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ын ил тод байдлын үнэлгээ, агентлагуудын хариуцлагатай байдлын үнэлгээ харьцангуй өндөр байна.

Ил тод байдлын үнэлгээ ил тод хариуцлагатай байдлын индексийн дунджаас доогуур үзүүлэлттэй байгаа нь цаашид төрийн байгууллагууд шинээр ажилтан авах гэх мэт хүний нөөцийн ил тод байдлыг нэмэгдүүлэх, төсөв санхүү, худалдан авах ажиллагааны талаарх мэдээллийг олон нийтэд хүртээмжтэй байдлаар хүргэх шаардлагатай байгааг харуулж байна.

График 5: Ил тод, хариуцлагатай байдлын индекс, дэд үзүүлэлтээр, оноор, байгууллагын төрлөөр

Хэмжих нэгж: Оноо

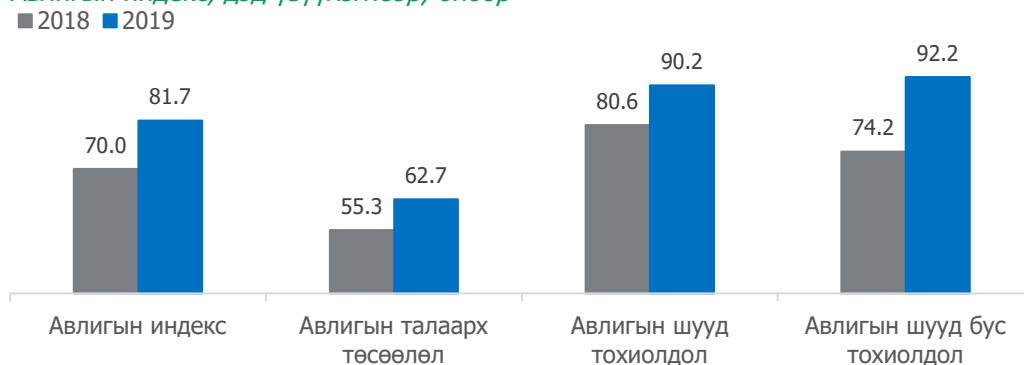
Авлигын индекс

Тухайн байгууллагаас үйлчилгээ авч буй иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөллөөс уг байгууллагын авлигын талаарх төсөөлөл, авлигын шууд болон шууд бус тохиолдлыг тодруулж авлигын индексийг тооцоход 2019 онд 82.8 оноо авч авлигын индекс 12.8 пунктээр буурсан байна. Ийнхүү авлига буурахад авлигын шууд болон шууд бус тохиолдол багассан нь нөлөөлжээ.

Авлига өгсөн тохиолдлыг тодруулбал 2019 онд Төрийн үйлчилгээ авч буй иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын 2.3 хувь нь төрийн үйлчилгээг авахдаа нэмэлт төлбөр, 2.0 хувь нь шууд болон шууд бус байдлаар бэлэг, 2.8 хувь нь хандив, бусад санхүүгийн тусламж зэргийг тухайн байгууллага/албан тушаалтанд өгсөн байна. Гэхдээ энэ нь өмнөх оноос 12 пунктээр буурсан байна.

Мөн судалгаанд оролцогчоос "Танай найз нөхөд, хамт ажиллагсад, ойр дотнын хэн нэгэн тухайн байгууллагаас үйлчилгээ авахдаа нэмэлт төлбөр, бэлэг, хандив, санхүүгийн тусламж зэргийг сүүлийн 12 сарын хугацаанд өгч байсныг мэдэх үү? гэж асуухад судалгаанд оролцогчдын 5.5 хувь нь "тийм" гэж хариулсан байгаа нь өмнөх оноос 19.3 пунктээр буурчээ. Үр дүнгээс харахад өмнөх онд авлигын шууд бус тохиолдол их байсан бол энэ онд авлигын шууд тохиолдол их байгаа нь ажиглагдаж байна. Энэ нь иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллага авлигын асуудалд илүү нухацтай болгоомжтой ханддаг болж гэж үзэж болохоор байна.

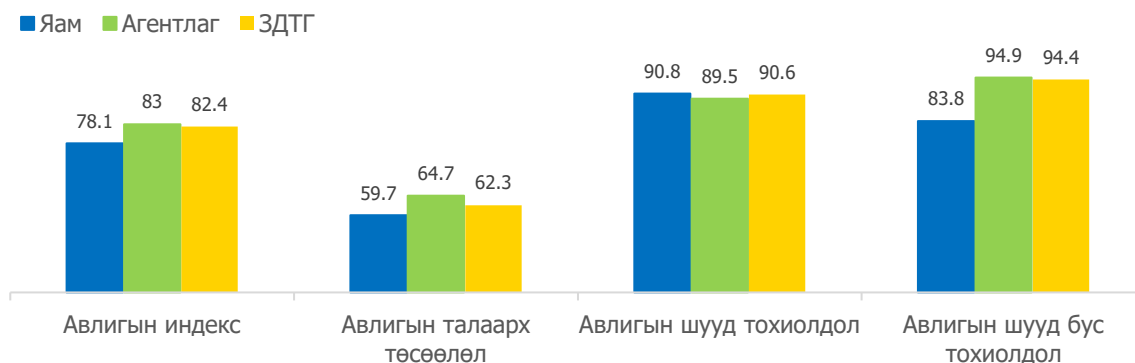
График 6: Авлигын индекс, дэд үзүүлэлтээр, оноор

Хэмжих нэгж: Оноо

Авлигын индексийг байгууллагын төрлөөр харахад яамдын авлигын талаарх төсөөллийн үнэлгээ 59.7, авлигын шууд бус тохиолдол 83.8 буюу харьцангуй бага үнэлгээтэй байна. Эндээс харахад яамдад авлигын шууд бус тохиолдол нэлээдгүй ажиглагддаг бөгөөд үүнийгээ дагаад иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөлөл яамд авлига авдаг гэсэн төсөөлөл харьцангуй өндөртэй байна.

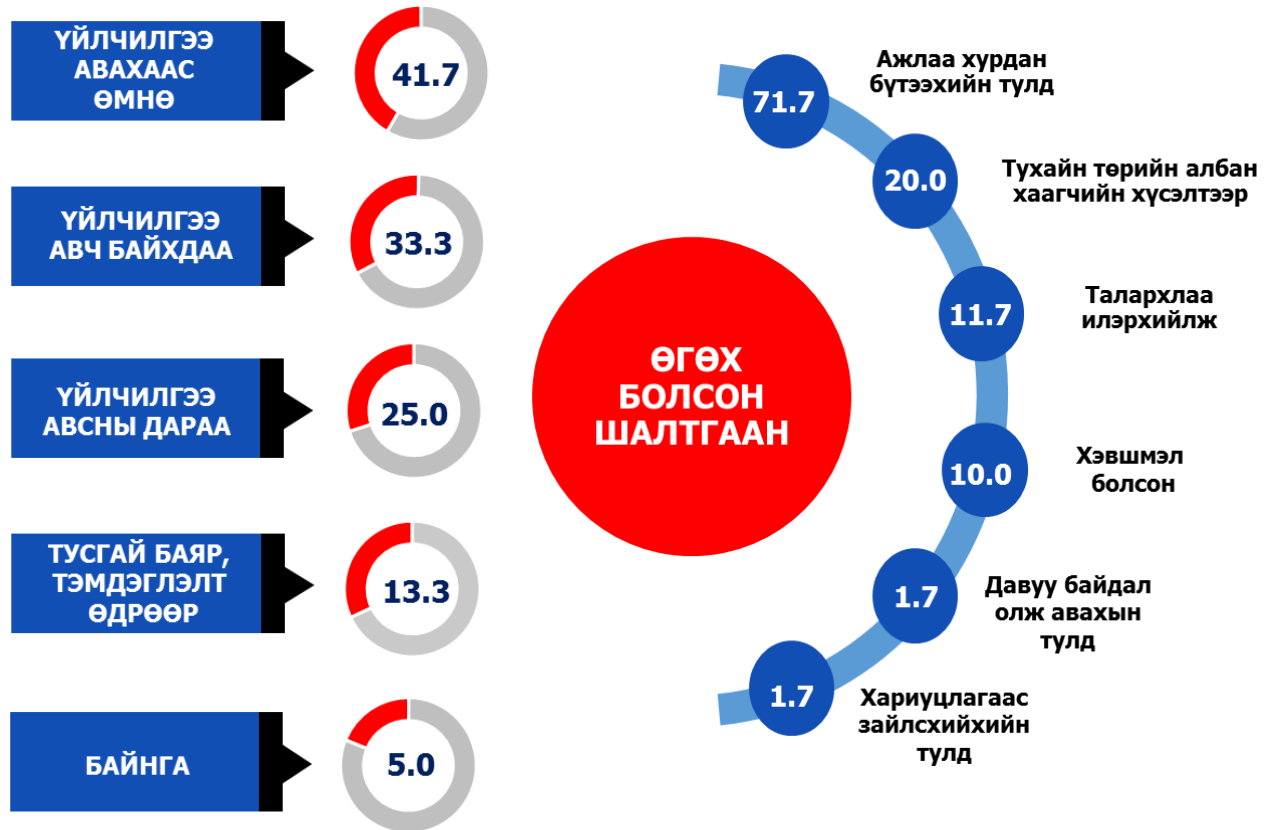
График 7: Үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын индекс, дэд үзүүлэлтээр, байгууллагын төрлөөр

Хэмжих нэгж: Оноо

Төрийн үйлчилгээ авахдаа тухайн байгууллага/албан тушаалтанд нэмэлт төлбөр, бэлэг, хандив тусламж зэргийг өгч байсан гэж хариулсан иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөллөөс дээр дурдсан зүйлсийг яг аль үед өгсөн болохыг тодруулахад “Үйлчилгээ авахаас өмнө” гэсэн хариултыг хамгийн их өгсөн бол эдгээр зүйлсийг өгөх болсон шалтгаанаа “Ажлаа хурдан бүтээхийн тулд” хэмээн хариулсан байна. Дэлгэрэнгүй үр дүнг Зураг 7-д харуулсан болно.

Зураг 7: Үйлчилгээ авахдаа нэмэлт төлбөр, бэлэг, хандив зэргийг яг аль үед өгсөн, өгөх болсон шалтгаан

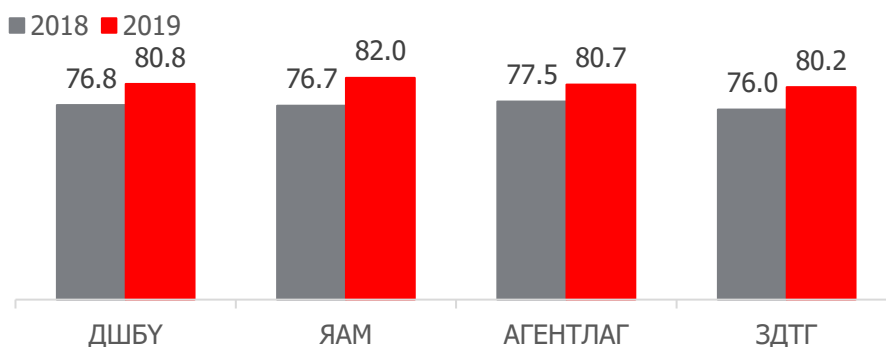
Хэмжих нэгж: Хувь

II. ДОТООД ШУДАРГА БАЙДЛЫН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ҮР ДҮН

Байгууллагын ДШБҮ-г тухайн байгууллагад ажиллаж байгаа алба хаагчдын үнэлгээнд үндэслэн гаргасан. Дотоод шударга байдлыг үнэлэхдээ соёлын индексийг тодорхойлох 2 үзүүлэлт, ажлын байран дахь шударга байдлын индексийг тодорхойлох 4 үзүүлэлт нийт 6 үзүүлэлтээр үнэлгээг гаргасан. ДШБҮ үнэлгээ буюу байгууллагын ажилтан албан хаагчдын үнэлгээ 80.8 буюу ерөнхий үнэлгээнээс 6.7 пунктээр өндөр гарсан байгаа нь төрийн албан хаагчид байгууллагынхаа шударга байдлыг өндрөөр үнэлдэг болох нь харагдаж байна.

Төрийн байгууллагад ажиллаж буй албан хаагчдын өгсөн үнэлгээг байгууллагын төрлөөр харвал яамдын хувьд хамгийн өндөр буюу 100 онооноос 82.0 оноо авсан байна. Өмнөх онтой харьцуулахад яамдын дундаж үнэлгээ өмнөх оноос 5.3 пунктээр, агентлагуудын дундаж үнэлгээ 3.2 пунктээр, аймаг, нийслэлийн дундаж үнэлгээ 4.2 пунктээр тус тус өсжээ.

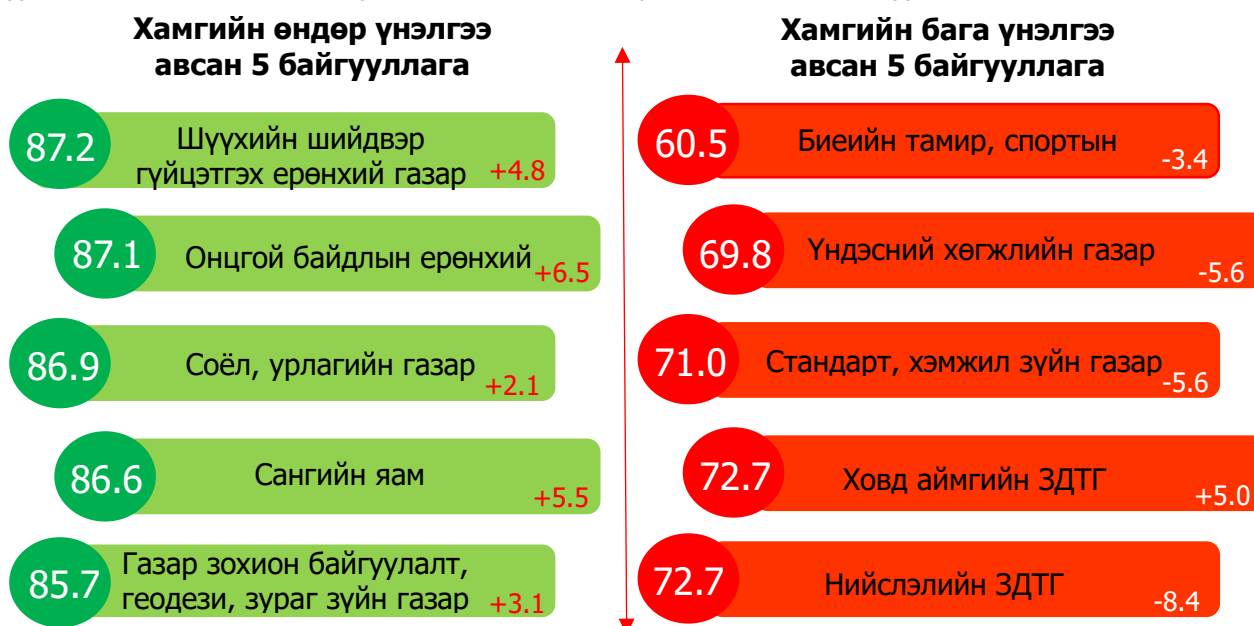
График 8: ДШБҮ, оноор, байгууллагын төрлөөр

Хэмжих нэгж: Оноо

Байгууллагууд ДШБҮ-ээр 2019 онд 60.5-87.2 оноо авсан байна. Үр дүнгээс хамгийн өндөр үнэлгээ авсан 5 байгууллагын үнэлгээ өнгөрсөн оноос бүгд сайжирсан байгаа нь харагдаж байна. Доорх зурагт ДШБҮ-ээр хамгийн өндөр болон хамгийн бага үнэлгээ авсан байгууллагуудыг харууллаа.

Зураг 8: ДШБҮ, Хамгийн өндөр болон хамгийн бага үнэлгээ авсан 5 байгууллага

Хэмжих нэгж: Оноо

Яамдын ДШБҮ 2019 онд 76.5-86.6 онооны хооронд байна. Энэ нь нэг талаас яамдын албан хаагчид өөрийн байгууллагаа илүү сайнаар үнэлж байгааг харуулж байна. Нөгөө талаас яамдын үнэлгээ бүгд сайжирсан байгаа нь яамдын дотоод үйл ажиллагаа сайжирч байгааг илтгэж байна.

Хүснэгт 7: Яамдын ДШБҮ, 2018, 2019 оныг харьцуулсан байдлаар

Яам	2018	2019	Өөрчлөлт
Дотоод шударга байдлын үнэлгээ	76.7	82.0	+5.3
Сангийн яам	81.1	86.6	+5.5
Батлан хамгаалахын яам	76.5	85.7	+9.2 ↑
Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	78.4	85.5	+7.1 ↑
Гадаад харилцааны яам	83.0	85.1	+2.1
Барилга, хот байгуулалтын яам	83.1	84.1	+1.0
Зам, тээврийн хөгжлийн яам	74.2	84.0	+9.8 ↑
Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам	77.9	82.9	+5.0
Эрчим хүчний яам	75.5	82.7	+7.2 ↑
Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	78.0	79.8	+1.8
Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	73.9	79.5	+5.6 ↑
Эрүүл мэндийн яам	67.5	76.9	+9.4 ↑
Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	75.1	76.5	+1.4
Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	72.3	76.5	+4.2

Хэмжих нэгж: Оноо

Агентлагуудын хувьд ДШБҮ 2019 онд 60.5-87.2 байна. Нийт 27 агентлагаас 7 агентлагийн үнэлгээ өнгөрсөн оноос буурсан байгаа нь Стандарт хэмжил зүйн газар, Үндэсний хөгжлийн газар, Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар, Биеийн тамир спортын газар, Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар, Харилцаа холбоо мэдээллийн технологийн газар, Шударга өрсөлдөөн хэрэглэгчийн төлөө газар байна.

Хүснэгт 8: Агентлагуудын ДШБҮ, 2018, 2019 оныг харьцуулсан байдлаар

Агентлаг	2018	2019	Өөрчлөлт
Дотоод шударга байдлын үнэлгээ	77.5	80.7	+3.2
Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар	82.4	87.2	+4.8
Онцгой байдлын ерөнхий газар	80.6	87.1	+6.5
Соёл, урлагийн газар	84.8	86.9	+2.1
Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар	82.6	85.7	+3.1
Гадаадын иргэн, харьяатын газар	81.7	85.7	+4.0
Оюуны өмчийн газар	72.5	85.3	+12.8 ↑
Цаг уур, орчны шинжилгээний газар	74.6	85.0	+10.4
Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар	79.9	84.7	+4.8
Ашигт малтмал, газрын тосны газар	71.1	84.6	+13.5 ↑
Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар	84.3	84.6	+0.3
Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар	85.4	84.3	-1.1 ↓
Гаалийн ерөнхий газар	78.0	84.0	+6.0
Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар	75.8	83.1	+7.3
Цагдаагийн ерөнхий газар	79.8	82.7	+2.9
Мал эмнэлгийн ерөнхий газар	73.5	81.5	+8.0
Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар	79.2	80.9	+1.7
Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар	75.1	80.2	+5.1
Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	78.0	79.9	+1.9
Архивын ерөнхий газар	69.6	79.2	+9.6
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	82.1	79.2	-2.9 ↓
Татварын ерөнхий газар	76.4	79.1	+2.7

Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар	80.2	77.4	-2.8	↓
Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар	82.0	76.5	-5.5	↓
Иргэний нисэхийн ерөнхий газар	66.3	73.4	+7.1	
Стандарт, хэмжил зүйн газар	76.6	71.0	-5.6	↓
Үндэсний хөгжлийн газар	75.4	69.8	-5.6	↓
Биеийн тамир, спортын газар	63.9	60.5	-3.4	↓

Хэмжих нэгж: Оноо

Аймгуудын ДШБ-ын дундаж үнэлгээ 2019 онд 80.2 байгаа нь өмнөх оноос 4.2 пунктээр өссөн хэдий ч Нийслэлийн ЗДТГ болон Өмнөговь, Говьсүмбэр, Увс аймгуудын ЗДТГ-ын ДШБҮ өмнөх оноос бага зэрэг буурсан байна.

Хүснэгт 9: ЗДТГ-уудын ДШБҮ, 2018, 2019 оныг харьцуулсан байдлаар

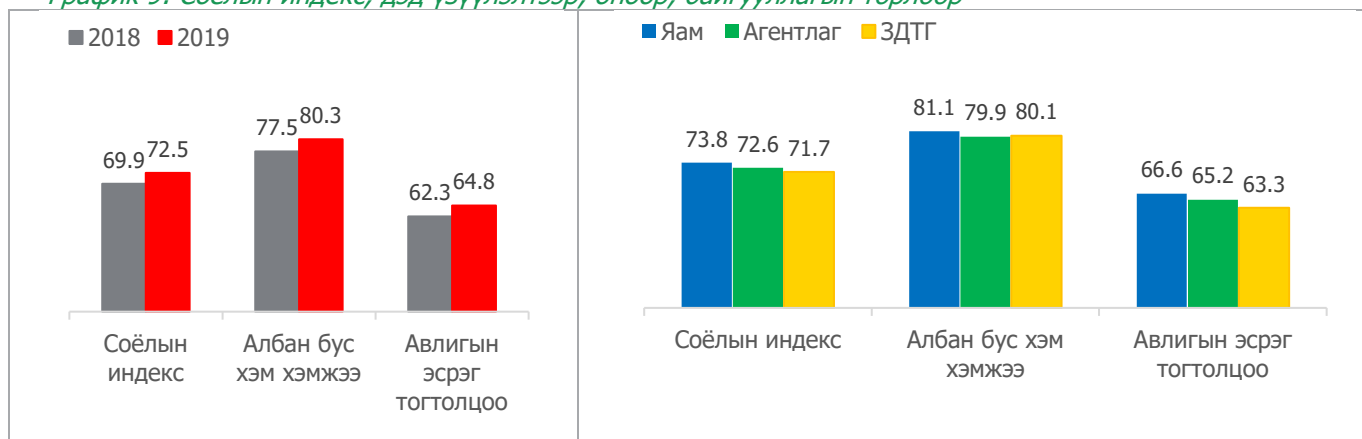
Засаг даргын тамгын газар	2018	2019	Өөрчлөлт	
Дотоод шударга байдлын үнэлгээ	76.0	80.2	+4.2	
Завхан аймгийн ЗДТГ	80.3	85.5	+5.2	
Өвөрхангай аймгийн ЗДТГ	78.7	85.5	+6.8	
Орхон аймгийн ЗДТГ	69.4	85.1	+15.7	↑
Хэнтий аймгийн ЗДТГ	82.5	84.3	+1.8	
Булган аймгийн ЗДТГ	83.0	84.1	+1.1	
Дорноговь аймгийн ЗДТГ	75.5	82.8	+7.3	
Сэлэнгэ аймгийн ЗДТГ	79.7	82.3	+2.6	
Архангай аймгийн ЗДТГ	80.9	82.1	+1.2	
Төв аймгийн ЗДТГ	78.1	81.9	+3.8	
Дорнод аймгийн ЗДТГ	67.4	81.0	+13.6	↑
Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ	76.3	81.0	+4.7	
Говьсүмбэр аймгийн ЗДТГ	84.1	80.8	-3.3	↓
Увс аймгийн ЗДТГ	82.5	79.9	-2.6	↓
Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ	78.6	79.9	+1.3	
Дундговь аймгийн ЗДТГ	69.5	79.9	+10.4	↑
Говь-Алтай аймгийн ЗДТГ	68.5	78.0	+9.5	
Баян-Өлгий аймгийн ЗДТГ	60.9	77.6	+16.7	↑
Өмнөговь аймгийн ЗДТГ	81.2	77.0	-4.2	↓
Баянхонгор аймгийн ЗДТГ	74.2	75.8	+1.6	
Сүхбаатар аймгийн ЗДТГ	71.9	74.6	+2.7	
Нийслэлийн ЗДТГ	81.1	72.7	-8.4	↓
Ховд аймгийн ЗДТГ	67.7	72.7	+5.0	

Хэмжих нэгж: Оноо

Соёлын индекс

Дотоод шударга байдлын үнэлгээ нь тухайн байгууллага дахь соёлын индекс болон үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын индексээс бүрдэж байгаа юм. Үнэлгээний үр дүнгээс харахад байгууллагын соёлын индекс харьцангуй бага буюу ДШБ-ын дундаж үнэлгээнээс 8.3 пунктээр бага байгаа нь албан хаагчдын албан үүргээ ил тод байдлаар гүйцэтгэх байдал хангалтгүй, хувийн ашиг сонирхлоо дээгүүр тавих, ах дүү, танил талынхаа нөлөөнд автах, бусдад дарамт шахалт үзүүлж нөлөөлөх зэрэг байдлаас ихээхэн хамааралтай байна. Мөн байгууллагад авлигын эсрэг тогтолцоо сайн бүрдээгүй, авлига ашиг сонирхлын зөрчлийн талаар мэдээлэгчийг хамгаалах, авлигыг хянах дотоод хяналтын механизмыг бүрдүүлэх шаардлагатай байгааг харуулж байна. Цаашид зөрчил гаргасан албан хаагчдад холбогдох хариуцлагыг хүлээлгэдэг, энэ талаар ажилтан албан хаагчдад ил тод байдлаар мэдээлдэг байх нь байгууллагын авлигын эсрэг тогтолцоог сайжруулахад ихээхэн түлхэц үзүүлнэ гэж үзэж байна.

График 9: Соёлын индекс, дэд үзүүлэлтээр, оноор, байгууллагын төрлөөр

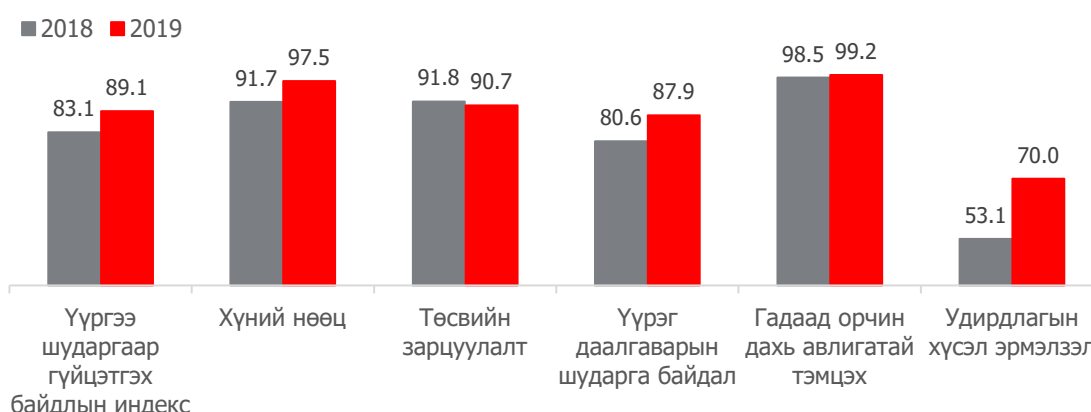

Хэмжих нэгж: Оноо

Үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын индекс

Үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын индекс нь хүний нөөцийн асуудал, төсвийн зарцуулалт, удирдлагын үүрэг даалгаврын шударга байдал, гадаад орчин дахь авлигатай тэмцэх асуудал, удирдлагын авлигатай тэмцэх хүсэл эрмэлзлийн үзүүлэлтээс бүрдэж байгаа бөгөөд эдгээрээс удирдлагын авлигатай тэмцэх хүсэл эрмэлзлийн үзүүлэлт 70.0 буюу хамгийн бага үнэлгээ авсан байна. Ажилтан албан хаагчдын үзэж байгаагаар байгууллагад нь авлигын нөлөө буурсан хэдий ч байгууллагын авлигатай тэмцэх үйл ажиллагаа муудсан байна.

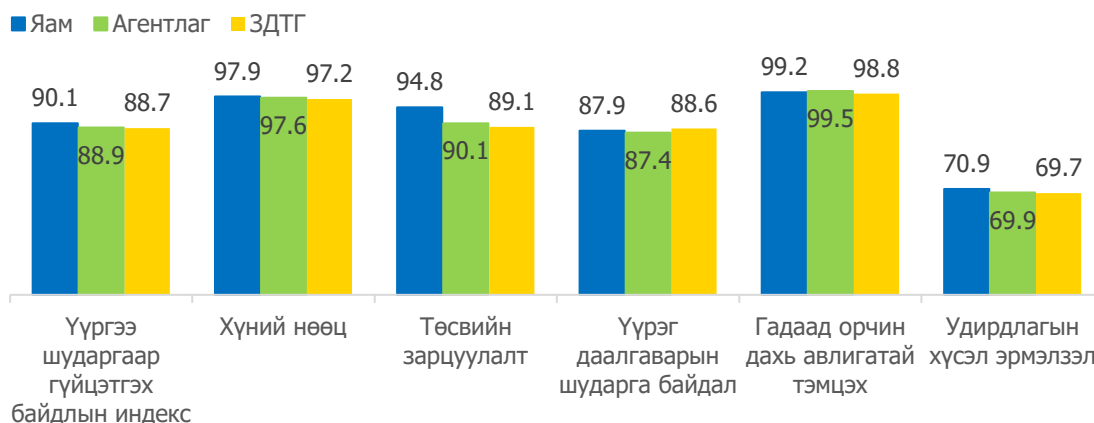
График 10: Үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын индекс, дэд үзүүлэлтээр, оноор

Хэмжих нэгж: Оноо

Үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын индексийг байгууллагын төрлөөр бүрдүүлж буй үзүүлэлтээр салгаж харахад төдийлөн ялгаа харагдахгүй байна. Мөн 2019 онд төсвийн хөрөнгийг зориулалтын бусаар зарцуулсан байдал 1.1 пунктээр буюу бага зэрэг нэмэгдсэн байна. Энэ асуудал нь агентлаг болон ЗДТГ илүү ажиглагдаж байна.

График 11: Үүргээ шударгаар гүйцэтгэх байдлын индекс, дэд үзүүлэлтээр, байгууллагын төрлөөр

Хэмжих нэгж: Оноо

Төрийн албан хаагчдаас сүүлийн 12 сарын хугацаанд тухайн байгууллагад төсвийн хөрөнгийг зориулалтын бусаар зарцуулсан тохиолдол байгаа эсэхийг тодруулахад 3.1 хувь нь “тийм” гэж хариулсан бол зориулалтын бусаар зарцуулах болсон шалтгааныг удирдах албан тушаалтны шийдвэрээр гэж 48.1 хувь нь, хяналт сулаас гэж 19.2 хувь нь, уламжлал болсон учир гэж 11.5 хувь нь тус тус хариулсан байна. Энэ нь төсвийн хөрөнгийг зориулалтын бусаар зарцуулах явдал нь удирдлагын шийдвэртэй шууд хамааралтай болохыг харуулж байна. Энэ нь цаашид байгууллагын удирдлага, албан хаагчдыг санхүүгийн сахилга баттай болгох тал дээр анхаарах, хяналтыг нэмэгдүүлэх шаардлагатай байгааг харуулж байна. Мөн “Уламжлал болсон учир” гэсэн хариулт нэлээд хувийг эзэлж байна. Тиймээс энэ тал дээр анхаарал хандуулж шаардлагатай арга хэмжээг нэн даруй авч уламжлал болсон зүйл гэсэн сэтгэлгээнээс төрийн албан хаагчдыг салгах хэрэгтэй байна.

График 12: Төсвийн хөрөнгийг зориулалтын бусаар зарцуулах болсон шалтгаан

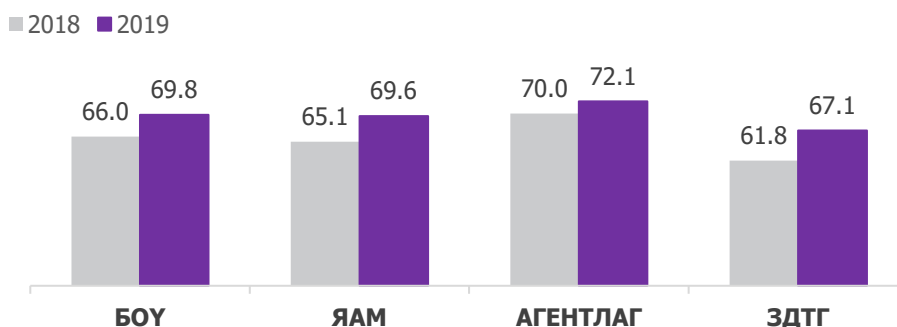
Хэмжих нэгж: Хувь

III. БОДЛОГОД ОРОЛЦОГЧДЫН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ҮР ДҮН

БОУ буюу шинжээчдийн үнэлгээнд тухайн байгууллагын харьяа дээд байгууллагын төлөөлөл, бодлого боловсруулагч болон төрийн бус байгууллага, хувийн хэвшил, холбоодын төлөөлөл, аудитор, хяналтын ажилтан, хэвлэл мэдээллийн байгууллагын ажилтан, сэтгүүлч, эрдэмтэн, судлаачдын төлөөллийг оролцуулсан. БОУ нь авлигын талаарх төсөөлөл, авлигын хяналт, авлигын бодит тохиолдол, удирдлагын авлигатай тэмцэх хүсэл гэсэн 4 индексийн үнэлгээнээс бүрдэж байгаа юм.

Бодлогод оролцогчдын дундаж үнэлгээ 100 онооноос 69.8 байгаа нь өмнөх оноос 3.8 пунктээр өссөн үзүүлэлттэй байна. Өсөлтийг байгууллагын төрлөөр харахад яамдын дундаж үнэлгээ 4.5 пунктээр, агентлаг 2.1 пунктээр, аймаг, нийслэлийн ЗДТГ 5.3 пунктээр тус тус өссөн байна. Гэсэн хэдий ч бодлогод оролцогчдын үнэлгээ ерөнхий үнэлгээнээс 4.3 пунктээр бага байна. Энэ нь тухайн байгууллагын үйл ажиллагааны чиглэлд холбоо хамааралтай, харьцангуй мэдээлэл сайтай хүмүүс үнэлгээ бага өгч байгааг харуулж байна.

График 13: БОУ, оноор, байгууллагын төрлөөр

Хэмжих нэгж: Оноо

Яамдад өгсөн БОУ Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамнаас бусад яамны хувьд өссөн байна. Энэ өсөлт нь Батлан хамгаалах яам, Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яаманд илүүтэй ажиглагдаж байна. Харьцангуй бага үнэлгээ авсан яамдыг дурдвал Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам 64.3 оноо, Сангийн яам 64.8 оноо, Барилга, хот байгуулалтын яам 65.2 оноо тус тус авсан байгаа нь харьцангуй бага оноо болж байна.

Хүснэгт 10: Яамдын БОУ, 2018, 2019 оныг харьцуулсан байдлаар

Яам	2018	2019	Өөрчлөлт
Бодлогод оролцогчдын үнэлгээ	65.1	69.6	+4.5
Батлан хамгаалахын яам	67.3	78.7	+11.4 ↑
Гадаад харилцааны яам	76.6	78.4	+1.8
Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам	63.1	73.8	+10.7 ↑
Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	64.5	70.6	+6.1
Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	63.7	70.4	+6.7
Зам, тээврийн хөгжлийн яам	68.4	68.9	+0.5
Эрүүл мэндийн яам	68.9	68.9	0.0
Эрчим хүчний яам	61.7	68.7	+7.0 →
Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	59.8	66.5	+6.7
Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	67.8	65.5	-2.3 ↓
Барилга, хот байгуулалтын яам	60.3	65.2	+4.9
Сангийн яам	60.8	64.8	+4.0
Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	63.2	64.3	+1.1

Хэмжих нэгж: Оноо

Агентлагуудад өгсөн бодлогод оролцогчдын дундаж үнэлгээ 2019 онд 72.1 байгаа нь өмнөх оноос 2.1 пунктээр өссөн байна. Байгууллагаар авч үзвэл Гаалийн ерөнхий газар 50.2, Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар 57.8, Иргэний нисэхийн ерөнхий газар 57.7 оноо тус тус авсан нь хамгийн бага үзүүлэлттэй байгаагаас гадна өмнөх оноос буурсан харагдаж байна. Харин Соёл урлагийн газар, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар, Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар, Гадаадын иргэн харьяатын газар, Гэр бүл, хүүхэд залуучуудын хөгжлийн газар харьцангуй өндөр буюу 100 онооноос 80-аас дээш оноо авсан байна.

Хүснэгт 11: Агентлагуудын БОУ, 2018, 2019 оныг харьцуулсан байдлаар

Агентлаг	2018	2019	Өөрчлөлт
Бодлогод оролцогчдын үнэлгээ	70.0	72.1	+2.1
Соёл, урлагийн газар	80.3	87.4	+7.1
Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар	74.2	83.3	+9.1
Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар	84.3	82.7	-1.6 ↓
Гадаадын иргэн, харьяатын газар	73.3	81.0	+7.7
Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар	70.3	80.1	+9.8
Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар	63.4	79.0	+15.6 ↑
Цагдаагийн ерөнхий газар	77.6	78.2	+0.6
Оюуны өмчийн газар	74.0	78.0	+4.0
Онцгой байдлын ерөнхий газар	79.4	77.0	-2.4 ↓
Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар	74.8	76.4	+3.0
Цаг уур, орчны шинжилгээний газар	75.5	76.4	+0.9
Архивын ерөнхий газар	70.1	76.3	+6.1
Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар	67.4	76.1	+8.7
Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар	72.3	75.5	+3.2
Мал эмнэлгийн ерөнхий газар	68.5	72.7	+4.2
Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар	62.9	70.5	+7.6
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	75.8	70.0	-5.8 ↓
Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар	56.6	69.7	+13.1 ↑
Биеийн тамир, спортын газар	67.6	68.0	+0.4
Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар	59.4	66.7	+7.3
Ашигт малтмал, газрын тосны газар	63.2	65.6	+2.4
Стандарт, хэмжил зүйн газар	62.5	64.7	+2.2
Татварын ерөнхий газар	59.5	62.3	+2.8
Үндэсний хөгжлийн газар	75.7	61.6	-14.1 ↓
Иргэний нисэхийн ерөнхий газар	70.2	58.7	-11.5 ↓
Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	62.9	57.8	-5.1 ↓
Гаалийн ерөнхий газар	67.4	50.2	-17.2 ↓

Хэмжих нэгж: Оноо

Аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-уудын хувьд нийт 22 байгууллагаас 7 байгууллагын үнэлгээ буурсан байна. Эдгээр байгууллагын нэрийг дурдвал Говь-Алтай, Дорноговь, Өмнөговь, Булган, Дорнод, Говьсүмбэр, Ховд аймгийн ЗДТГ-ууд болно. Харин Завхан, Дархан-Уул, Сэлэнгэ, Төв, Дорнод, Хэнтий аймгуудын ЗДТГ болон Нийслэлийн ЗДТГ бодлогод оролцогчдоос харьцангуй өндөр үнэлгээ авсан байна.

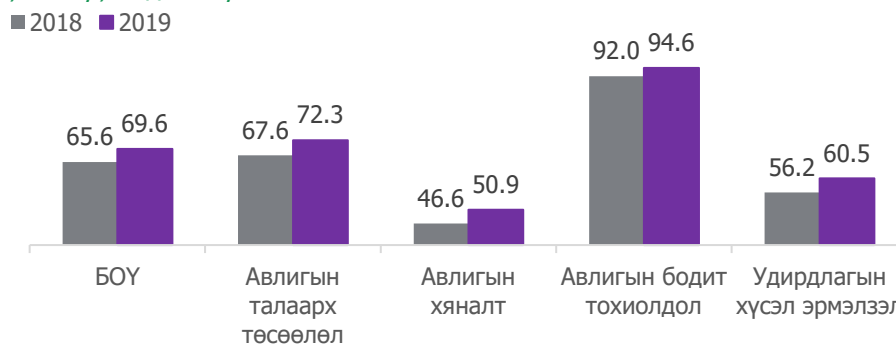
Хүснэгт 12: ЗДТГ-уудын БОУ, 2018, 2019 оныг харьцуулсан байдлаар

Засаг даргын тамгын газар	2018	2019	Өөрчлөлт
Бодлогод оролцогчдын үнэлгээ	61.8	67.1	+5.3
Завхан аймгийн ЗДТГ	78.2	80.2	+2.0
Нийслэлийн ЗДТГ	63.7	77.1	+13.4
Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ	73.7	76.4	+2.7
Сэлэнгэ аймгийн ЗДТГ	68.3	74.3	+6.0
Төв аймгийн ЗДТГ	53.2	73.1	+19.9
Дорнод аймгийн ЗДТГ	73.6	72.7	-0.9
Хэнтий аймгийн ЗДТГ	65.4	72.1	+6.7
Дорноговь аймгийн ЗДТГ	75.3	69.1	-6.2
Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ	53.0	68.9	+15.9
Орхон аймгийн ЗДТГ	59.0	68.5	+9.5
Баянхонгор аймгийн ЗДТГ	63.5	68.0	+4.5
Өвөрхангай аймгийн ЗДТГ	53.8	67.9	+14.1
Увс аймгийн ЗДТГ	61.2	67.7	+6.5
Булган аймгийн ЗДТГ	66.8	65.5	-1.3
Сүхбаатар аймгийн ЗДТГ	60.3	64.0	+3.7
Архангай аймгийн ЗДТГ	49.9	62.0	+12.1
Говьсүмбэр аймгийн ЗДТГ	62.0	61.4	-0.6
Ховд аймгийн ЗДТГ	61.4	61.1	-0.3
Баян-Өлгий аймгийн ЗДТГ	47.2	58.7	+11.5
Дундговь аймгийн ЗДТГ	47.0	57.5	+10.5
Өмнөговь аймгийн ЗДТГ	61.9	56.0	-5.9
Говь-Алтай аймгийн ЗДТГ	61.0	53.6	-7.4

Хэмжих нэгж: Оноо

Бодлогод оролцогчдын зүгээс тухайн байгууллагын авлигын хяналтад өгч буй үнэлгээ хамгийн бага буюу 50.9, удирдлагын хүсэл эрмэлзэлд өгч буй үнэлгээ харьцангуй бага буюу 60.5 оноо авсан байна. Үр дүнгээс шударга ёсыг бэхжүүлэх, авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр төдийлөн үр дүнтэй ажиллаж чадахгүй, дотоод хяналтын механизмаараа авлигыг илрүүлж, хариуцлага тооцох байдал хангалтгүй, авлига, ашиг сонирхлын зөрчлийн талаар мэдээлэгчийг бүрэн хамгаалж чадахгүй байгаа нь харагдаж байна.

График 14: БОУ, оноор, индексээр

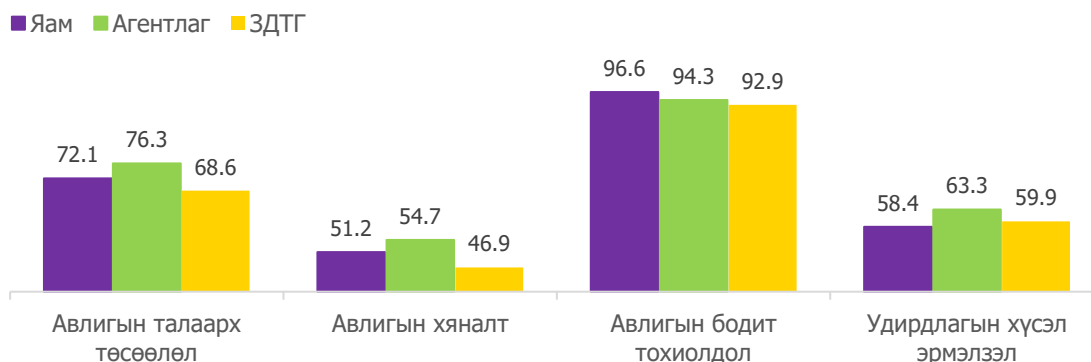

Хэмжих нэгж: Оноо

Бодлогод оролцогчдын үнэлгээнээс харахад яамдад авлигын бодит тохиолдол хамгийн бага байгаа хэдий ч удирдлагын авлигатай тэмцэх, шударга ёсыг бэхжүүлэх хүсэл эрмэлзэл агентлаг, аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-тай харьцуулахад харьцангуй бага байна.

Харин аймаг, нийслэлийн ЗДТГ-ын хувьд байгууллагын удирдлага авлигатай тэмцэх, шударга ёсыг бэхжүүлэх хүсэл эрмэлзэл багатай үүнийгээ дагаад хяналт сул байгаа нь харагдаж байна.

График 15: БОУ, байгууллагын төрлөөр, индексээр

Хэмжих нэгж: Оноо

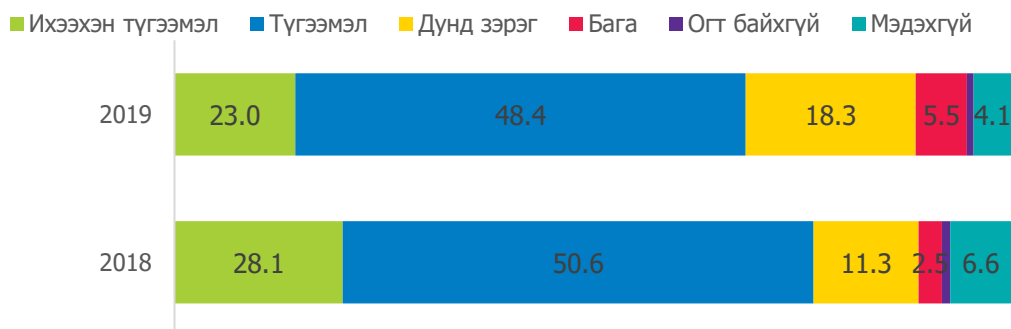
IV. МОНГОЛ УЛС ДАХ АВЛИГА

Энэхүү бүлэг нь төрийн байгууллагын шударга байдлын түвшинг тодорхойлохтой холбоогүй бөгөөд зөвхөн Монгол Улс дахь авлигын нөхцөл байдлыг харуулах зорилготой юм. Монгол Улс дахь авлигыг үнэлэхдээ судалгаанд оролцогч талуудаас Монгол Улсад авлига хэр түгээмэл байгааг, авлига хамгийн их тархсан институтц аль болохыг, ирэх 2 жилд авлигын түвшин хэрхэн өөрчлөгдөнө гэж бодож байгааг авлигатай тэмцэх газрын үйл ажиллагааг хэрхэн үнэлж байгааг тодруулсан.

Монгол Улсын авлигын өнөөгийн байдал

Судалгаанд оролцогчдоос Монгол Улсад авлига хэр түгээмэл байгааг тодруулахад 23.0 хувь нь ихээхэн түгээмэл гэж хариулсан нь өмнөх оноос 5.1 пунктээр, 48.4 хувь нь түгээмэл гэж хариулсан нь 2.2 пунктээр тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна. Үр дүнгээс харахад авлигын цар хүрээ буурч байгаа хэдий ч нийт судалгаанд оролцогчдын 78.7 хувь нь Монгол Улсад авлига байсаар байна гэж үзжээ.

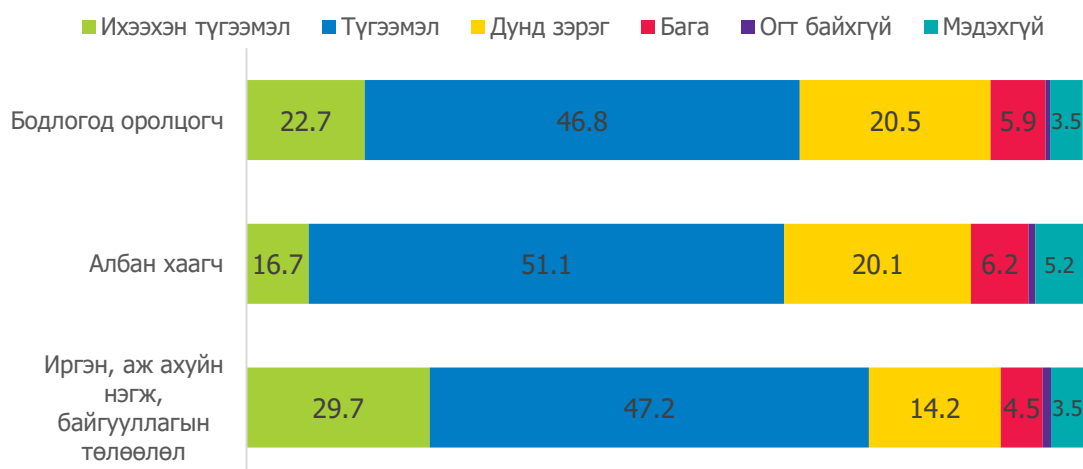
График 16: Монгол Улсын авлигын өнөөгийн байдал, оноор

Хэмжих нэгж: Хувь

Монгол Улсын авлигын өнөөгийн байдлыг оролцогч талуудаар харахад төрийн байгууллагаас үйлчилгээ авсан иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын 29.7 хувь буюу 10 хүн тутмын 3 нь Монгол Улсад авлига ихээхэн түгээмэл байна хэмээн үзсэн байна.

График 17: Монгол Улсын авлигын өнөөгийн байдал, оролцогч талуудын үнэлгээгээр

Хэмжих нэгж: Хувь

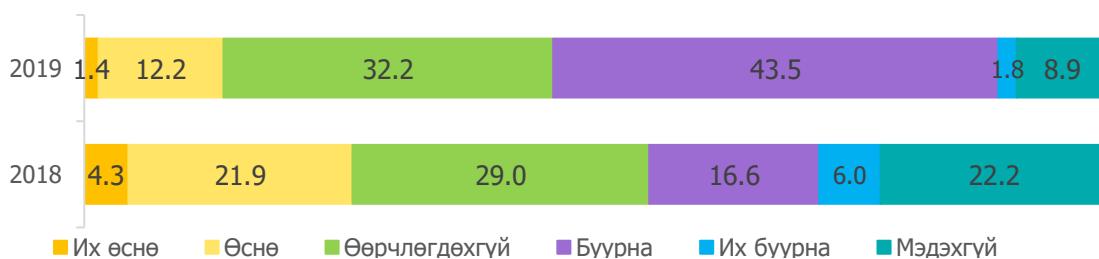
Монгол Улсын ирэх 2 жилийн хугацаан дахь авлигын нөхцөл байдлын талаарх төсөөлөл

Монгол Улсын ирэх 2 жилийн авлигын нөхцөл байдлын талаарх төсөөллийг тодорхойлох зорилгоор судалгаанд оролцогчдоос ирэх 2 жилд Монгол Улсын авлигын түвшин хэрхэн өөрчлөгдөх талаар тодруулахад 43.5 хувь нь буурна гэж үзжээ. Энэ нь өмнөх онтой харьцуулахад 26.7 пунктээр өссөн үзүүлэлттэй байна.

Мөн 2018 оны үнэлгээнээс харахад ирэх 2 жилд авлига өснө гэсэн хандлага 26.2 хувь байсан бол энэ онд 13.6 хувь болж, 12.6 пунктээр буурсан байна. Эндээс ирэх 2 жилд авлигын нөхцөл байдал буурна гэсэн хүлээлттэй байгаа нь харагдаж байна.

Авлигын нөхцөл байдал буурч байгаа нь шударга байдлын ерөнхий үнэлгээ, ДШБҮ, ГШБҮ, БОҮ үр дүнгүүд өсөхөд нөлөөлсөн байж болох юм.

График 18: Авлигын нөхцөл байдлын талаарх ирэх 2 жилийн төсөөлөл, оноор

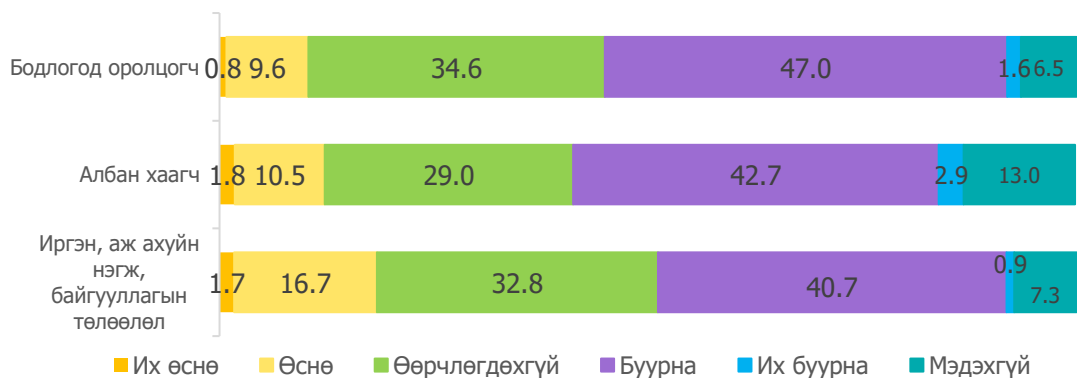

Хэмжих нэгж: Хувь

Дээрх үр дүн оролцогч талуудаар ялгаатай байгаа эсэхийг харахад төрийн байгууллагаас үйлчилгээ авч буй иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөллийн Монгол Улсын авлигын түвшин ирэх 2 жилд хэрхэн өөрчлөгдөх талаар судалгаанд оролцогчдын өгсөн хариултыг оролцогч талуудаар ялгаатай байгаа эсэхийг гаргахад бодлогод оролцогчдын 47.0 хувь, албан хаагчдын 42.7 хувь, иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөллийн 40.7 хувь буюу нийт судалгаанд оролцогчдын 10 хүн тутмын 4-5 нь буурна гэж үзжээ. Мөн судалгаанд оролцогчдын 100 хүн тутмын 3-4 нь өөрчлөгдөхгүй гэж хариулсан байна.

Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын авлигын нөхцөл байдал ирэх 2 жилд буурна гэсэн хүлээлт бусад 2 оролцогч талтай харьцуулахад өндөр байна.

График 19: Авлигын нөхцөл байдлын талаарх ирэх 2 жилийн төсөөлөл

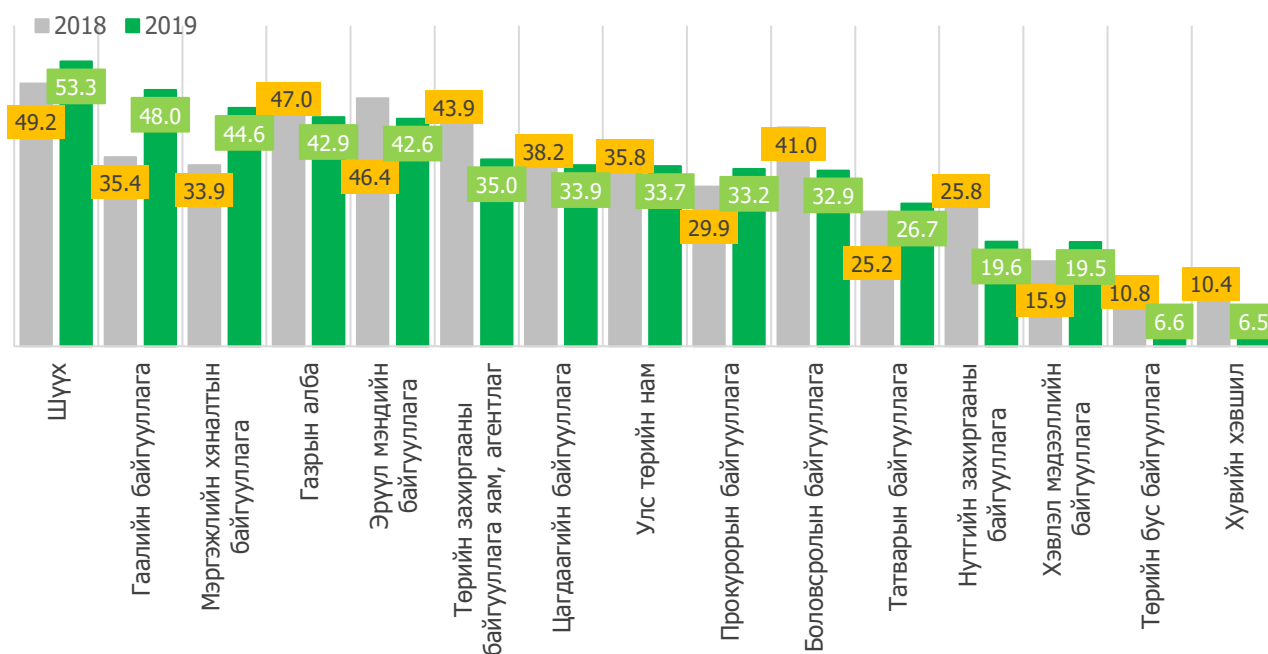
Хэмжих нэгж: Хувь

Монгол Улсад авлига хамгийн их тархсан институт

Судалгаанд оролцогчдоос Монгол Улсад авлига хамгийн их тархсан институт аль нь болохыг тодруулахад Шүүх өнгөрсөн оноос 4.1 хувиар авлига нэмэгдсэн үзүүлэлттэйгээр 1-рт, 8-рт эрэмбэлэгдэж байсан Гаалийн байгууллага 12.6 хувиар авлига нэмэгдсэн үзүүлэлттэйгээр 2-рт, 9-рт эрэмбэлэгдэж байсан Мэргэжлийн хяналтын байгууллага 10.7 хувиар авлига нэмэгдсэн үзүүлэлттэйгээр 3-рт эрэмбэлэгджээ. Харин өнгөрсөн онд авлига хамгийн их тархсан институт буюу 2-рт эрэмбэлэгдэж байсан Газрын алба, 3-рт эрэмбэлэгдэж байсан Эрүүл мэндийн байгууллага тус тус 2 байр ухарсан байна. Харин бидний судалгааны нэгж болох яам, Засгийн газрын агентлаг, аймаг, нийслэлийн ЗДТГ 2018 онд 4-рт эрэмбэлэгдэж байсан бол 2019 онд 2 байр ухарч, 6-рт эрэмбэлэгдсэн байна.

Үр дүнгээс харахад Шүүх, Газрын алба, Эрүүл мэндийн байгууллага 2 онд дараалан эхний 5-д эрэмбэлэгдсэн байна. Тиймээс эдгээр институтэд тархсан авлигыг бууруулах, таслан зогсоох тал дээр нэн тэргүүнд анхаарал хандуулж авлигатай тэмцэх чиглэлээр зайлшгүй авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай үйл ажиллагааг тодорхойлох хэрэгтэй байна.

График 20: Монгол Улсад авлига их тархсан институт, оноор

Хэмжих нэгж: Хувь

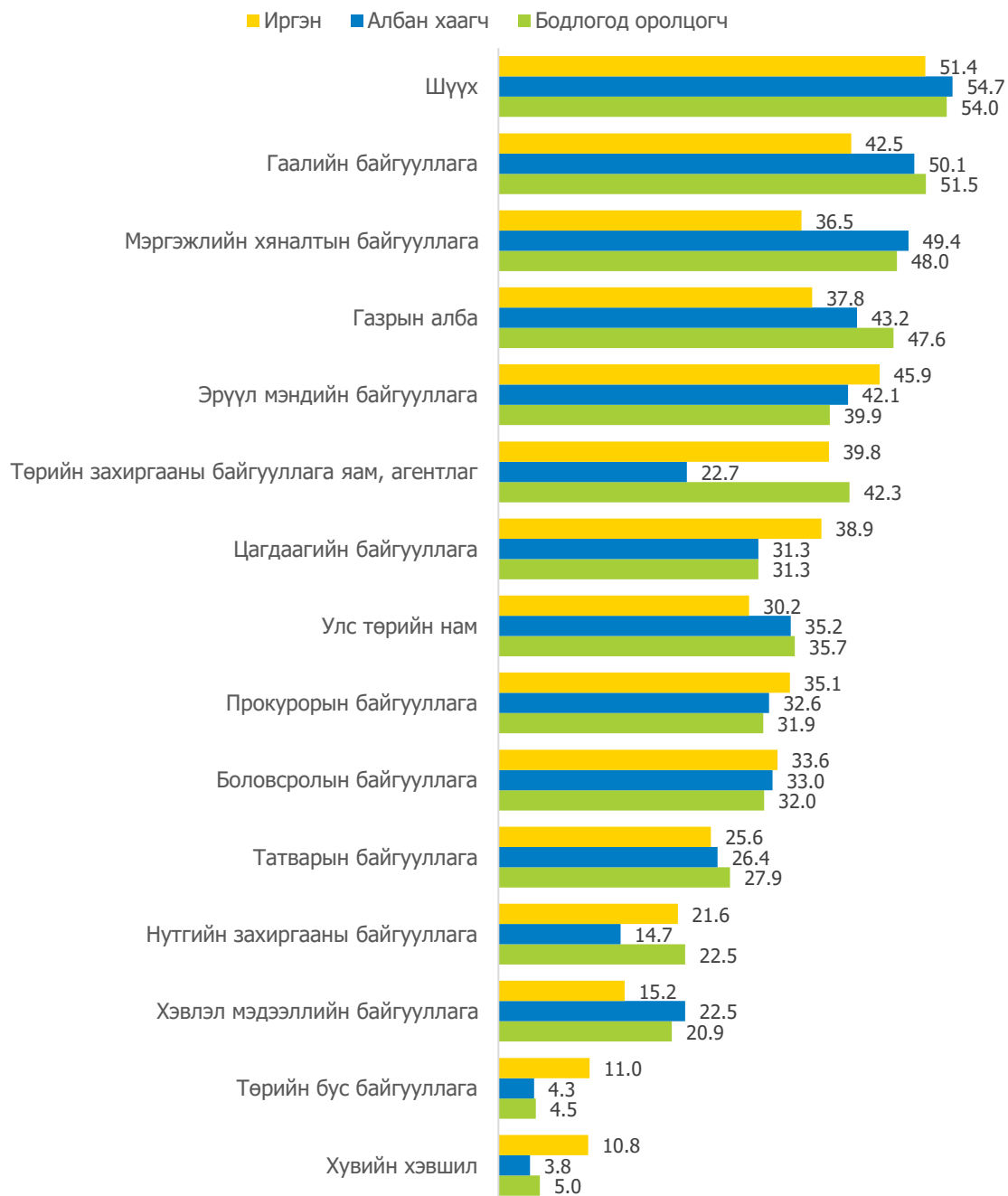
Дээрх үр дүнг судалгаанд оролцогч талуудын хувьд ялгаатай байдал байгаа эсэхийг харахад бодлогод оролцогчид болон төрийн албан хаагчид Шүүх, Гаалийн байгууллага, Мэргэжлийн хяналтын байгууллага зэргийг авлига хамгийн их тархсан институт гэж үзэж байгаа бол иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөлөл Эрүүл мэндийн байгууллагыг 2-рт эрэмбэлсэн байна. Энэ нь иргэдэд эрүүл мэндийн салбараас үйлчилгээ авах хэрэгцээ их байдаг хэдий ч үйлчилгээний хүртээмж бага байдагтай холбоотой гэж үзэж байна.

Бодлогод оролцогчдын 42.3 хувь, иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөллийн 39.8 хувь нь төрийн захиргааны байгууллага яам, агентлагт авлига их тархсан гэсэн бол төрийн албан хаагчдын 22.7 нь төрийн захиргааны байгууллага яам, агентлагт авлига их тархсан гэж хариулсан нь харьцангуй бага хувийг эзэлж байна. Өөрөөр хэлбэл, төрийн захиргааны

байгууллагад ажиллаж буй албан хаагчид өөрсдийн ажиллаж буй институцийг харьцангуй сайнаар үнэлсэн байна. Энэ хамаарал нь нутгийн захиргааны байгууллагын хувьд ч мөн ажиглагдаж байна.

Доорх графикаас харьцуулсан үр дүнг харна уу.

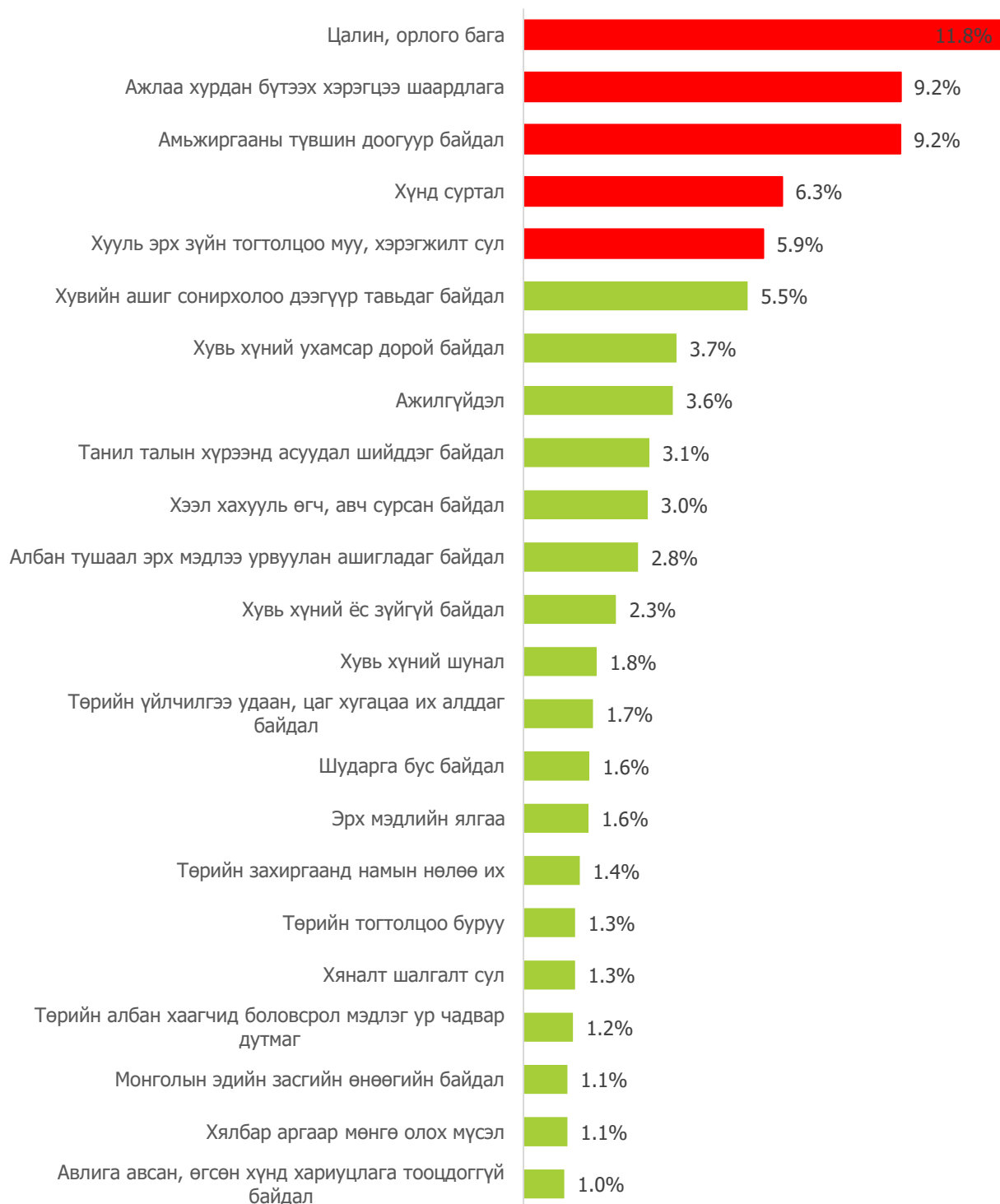
График 21: Монгол Улсад авлига их тархсан институц, оролцогч талуудын үнэлгээгээр

Хэмжих нэгж: Хувь

Судалгаанд хамрагдсан иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөллөөс Монгол Улсын авлигын шалтгааныг тодруулахад цалин орлого бага, ажлаа хурдан бүтээх хэрэгцээ шаардлагаар, амьжиргааны түвшин доогуур, хүнд суртлаас, хууль эрх зүйн тогтолцоо муу, хэрэгжилт сулаас зэрэг шалтгааныг хамгийн их дурджээ.

График 22: Монгол Улс дахь авлигын үндсэн шалтгаан

Хэмжих нэгж: Хувь

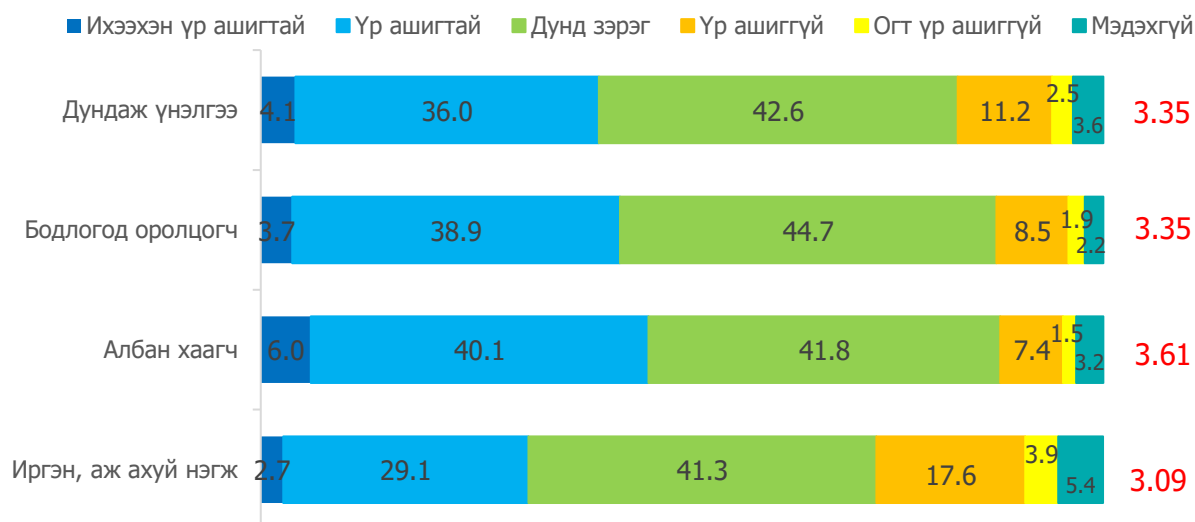
V. АВЛИГАТАЙ ТЭМЦЭХ ГАЗРЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮНЭЛГЭЭ

Судалгааны асуулгын дагуу судалгаанд оролцогчдоор Авлигатай тэмцэх газрын үйл ажиллагааг үнэлүүлэхэд нийт судалгаанд оролцогчдын 36.0 хувь нь үр ашигтай, 42.6 хувь нь дунд зэрэг гэж үнэлжээ. Үнэлгээнд оролцогч талуудаар харвал иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөллийн үр ашигтай гэж өгсөн үнэлгээ албан хаагч болон бодлогод оролцогчдын үнэлгээнээс харьцангуй бага буюу 29.1 хувьтай байна.

Авлигатай тэмцэх газрын үйл ажиллагааг 1-5 оноогоор үнэлүүлэхэд дундаж үнэлгээ 3.35 буюу дунджаас дээгүүр гарсан. Үнэлгээг оролцогч талуудаар харвал хамгийн бага буюу 3.09 оноог иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөлөл хамгийн өндөр буюу 3.61 оноог төрийн албан хаагчид өгсөн бол бодлогод оролцогчид 3.35 оноо өгсөн байна.

Үнэлгээ нь 1-5 хүртэлх онооны сонголттой бөгөөд 1 бол огт үр ашиггүй, 2 үр ашиггүй, 3 дунд зэрэг, 4 үр ашигтай, 5 ихээхэн үр ашигтай гэсэн утгыг илэрхийлж байсан.

График 23: Авлигатай тэмцэх газрын үйл ажиллагаанд өгсөн үнэлгээ

Хэмжих нэгж: Хувь

ХҮН АМ ЗҮЙН МЭДЭЭЛЭЛ

Гадаад шударга байдлын үнэлгээний судалгаанд оролцогчдыг төлөөлж буй төлөөллөөр нь авч үзвэл 10 оролцогч тутмын 3 нь аж ахуйн нэгж, байгууллага төлөөлж, 10 оролцогч тутмын 7 нь хувь хүний хувьд төрийн байгууллагаас үйлчилгээ авсан байна.

Зураг 9: Судалгаанд оролцогчдын төлөөлөл

10 оролцогч тутмын **3** нь аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөлөл

10 оролцогч тутмын **7** нь хувь хүн

Гадаад шударга байдлын үнэлгээний судалгаанд оролцогчдын 41.3% нь эрэгтэй, 58.7% нь эмэгтэй байсан. Насны хувьд 30-39 насныхан хамгийн их буюу нийт ГШБҮ-нд оролцогчдын 29.6%, 20 хүртэлх насныхан хамгийн бага буюу 1.6%-ийг эзэлж байна.

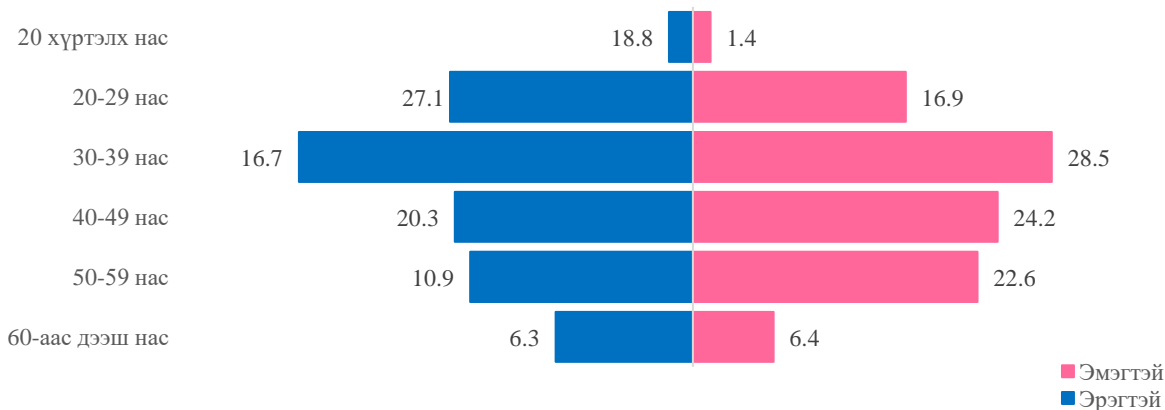
График 24: Судалгаанд оролцогчдын нас, хүйсийн бүтэц

41.3%

58.7%

ЕРӨНХИЙ ДҮГНЭЛТ

I ЕРӨНХИЙ ДҮГНЭЛТ

- ✚ Шударга байдлын үнэлгээний судалгаанд нийт 62 байгууллага (яам, агентлаг, аймаг, нийслэлийн ЗДТГ)-ыг үнэлсэн бөгөөд нийт 9,555 нэгж (ГШБҮ-нд 7,400 иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөлөл, ДШБҮ-нд 1,360 төрийн албан хаагч, БОҮ-нд 795 шинжээч)-ээс мэдээлэл цуглуулах ажлыг улсын хэмжээнд зохион байгууллаа.
- ✚ Төрийн байгууллагууд ШБҮ-ээр 100 онооноос 2019 онд дунджаар 74.1 оноо авсан нь өмнөх оноос 5.4 пунктээр өссөн байна. ШБҮ ийнхүү өсөхөд тухайн төрийн байгууллагаас үйлчилгээ авсан иргэд, аж ахуйн нэгж байгууллагын өгсөн үнэлгээ 8.3 пунктээр, төрийн албан хаагчдын өгсөн үнэлгээ 4.0 пунктээр, бодлогод оролцогчдын өгсөн үнэлгээ 3.8 пунктээр тус тус өссөн нь нөлөөлсөн байна.
- ✚ ШБҮ-нд хамрагдсан байгууллагуудыг 0-100 оноогоор үнэлэхэд 2019 онд 64.8-83.7 оноо авсан байна. Үнэлгээнээс харахад байгууллагуудын ил тод хариуцлагатай байдал дутмаг, төрийн үйлчилгээг үзүүлэхдээ ах дүү, танил талынхаа нөлөөнд автдаг, бусдад хууль бусаар давуу байдал олгодог зэрэг шалтгааны улмаас оноо алдсан байна.
- ✚ Үр дүнгээс харахад төрийн байгууллагын албан хаагчид байгууллагынхаа шударга байдлыг өндрөөр үнэлдэг болох нь харагдаж байна. Харин ГШБҮ 71.6 буюу ШБҮ-нээс 2.5 пунктээр бага байгаа нь үйлчлүүлэгч иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөлөл төрийн байгууллагуудын шударга байдалд харьцангуй бага үнэлгээ өгч байгааг илтгэж байна.
- ✚ Үр дүнгээс харахад байгууллагуудын гадагшаа чиглэсэн үйл ажиллагаа сайжирч, авлигын индекс өссөн байна. Өөрөөр хэлбэл төрийн албан хаагчид төрийн үйлчилгээг үзүүлэхдээ бусдаас шан харамж авах тохиолдол нэлээд багассан байна. Харин байгууллагууд оноо алдахад байгууллагын ил тод байдал дутмаг, албан үүргээ хариуцлагатай гүйцэтгэдэггүй байдал нь нөлөөлжээ.
- ✚ Ил тод байдлын үнэлгээ ил тод хариуцлагатай байдлын индексийн дунджаас доогуур үзүүлэлттэй байгаа нь цаашид төрийн байгууллагууд шинээр ажилтан авах гэх мэт хүний нөөцийн ил тод байдлыг нэмэгдүүлэх, төсөв санхүү, худалдан авах ажиллагааны талаарх мэдээллийг олон нийтэд хүртээмжтэй байдлаар хүргэх шаардлагатай байгааг харуулж байна.
- ✚ ШБҮ-нд хамрагдсан байгууллагуудыг 0-100 оноогоор үнэлэхэд 62 байгууллагын авсан үнэлгээ 64.6-83.8 онооны хооронд байна. Үнэлгээ өссөн нь нэг талаас төрийн байгууллагууд өмнөх оны үнэлгээнд үндэслэж авлигатай тэмцэх үйл ажиллагаагаа эрчимжүүлж байгаатай, хоёрдугаарт иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөллийг судалгаанд хамруулахдаа яг тухайн байгууллагаас үйлчилгээ авч байгаа, авсан төлөөллийг хамруулсантай холбоотой. Мэдээлэл цуглуулалтын үеэр байгууллагын нэр хүндтэй холбоотой асуудал учир энэ чиглэлд үйл ажиллагааг илүү сайжруулсан, анхаарч ажиллаж байгаа гэдгээ байгууллагууд илэрхийлж байсан.
- ✚ Үр дүнгээс харахад өмнөх онд авлигын шууд бус тохиолдол их байсан бол энэ онд авлигын шууд тохиолдол их байгаа нь ажиглагдаж байна. Энэ нь иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллага авлигын асуудалд илүү нухацтай болгоомжтой ханддаг болж гэж үзэж болохоор байна. Байгууллагын төрлөөр харахад яамдад авлигын шууд бус тохиолдол нэлээдгүй ажиглагддаг бөгөөд үүнийгээ дагаад иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөлөл яамд авлига авдаг гэсэн төсөөлөл харьцангуй өндөртэй байна.

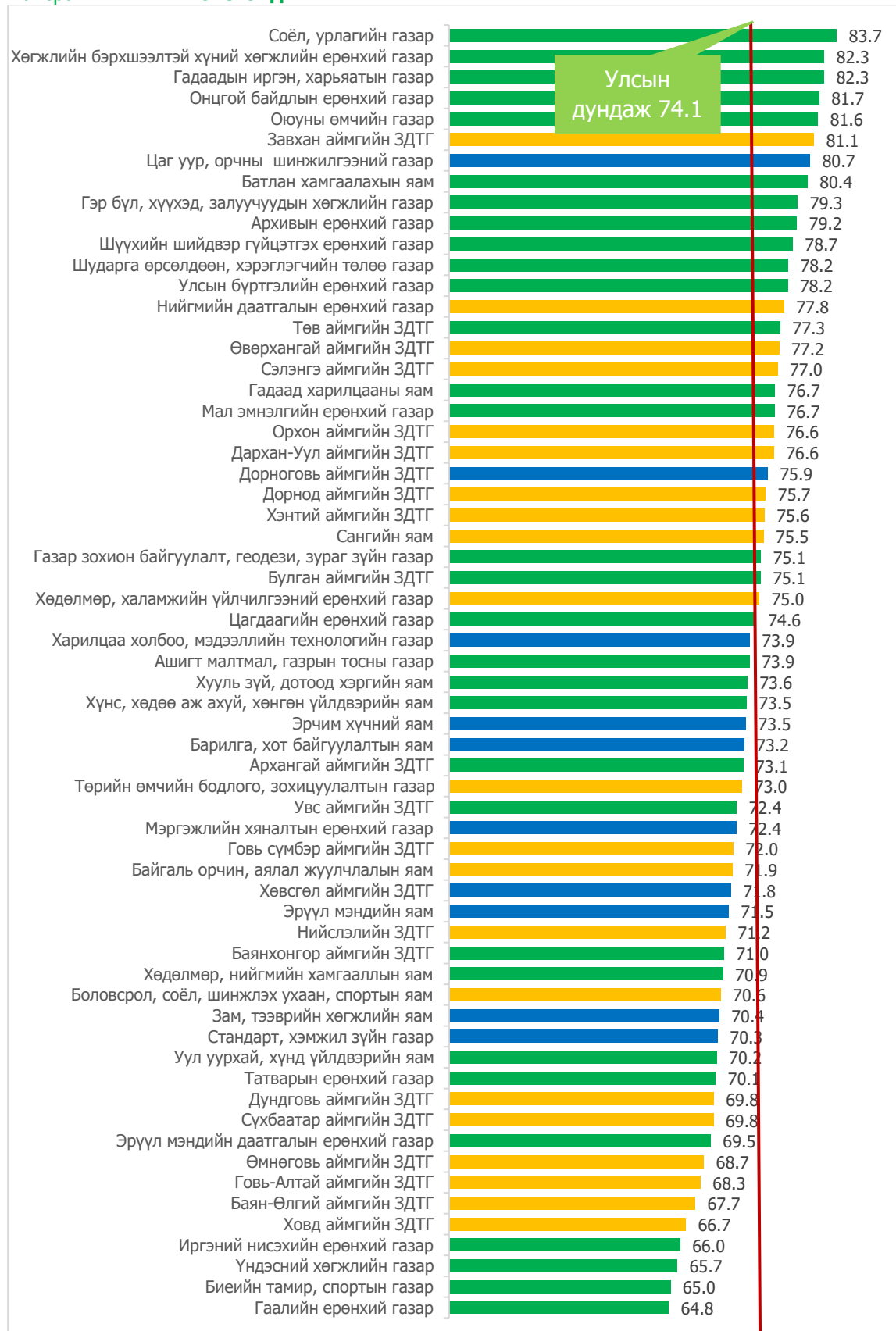
- ✦ Иргэд төрийн үйлчилгээ авахдаа ажлаа хурдан бүтээх, бусдаас давуу байдал олж авахын тулд Үйлчилгээ авахаасаа өмнө тухайн байгууллага/албан тушаалтанд нэмэлт төлбөр, бэлэг, хандив тусламж зэргийг өгдөг байна.
- ✦ Бодлогод оролцогчдын зүгээс тухайн байгууллагын авлигын хяналтын индекс, удирдлагын хүсэл эрмэлзлийн индексэд харьцангуй бага үнэлгээ өгсөн байна. Үр дүнгээс Шударга ёсыг бэхжүүлэх, авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр төдийлөн үр дүнтэй ажиллаж чадахгүй, дотоод хяналтын механизмаараа авлигыг илрүүлж, хариуцлага тооцох байдал хангалтгүй, авлига, ашиг сонирхлын зөрчлийн талаар мэдээлэгчийг бүрэн хамгаалж чадахгүй байгаа нь харагдаж байна.
- ✦ Судалгаанд оролцогчдоос Монгол Улсад авлига хэр түгээмэл байгааг тодруулахад 28.1 хувь нь ихээхэн түгээмэл гэж хариулсан нь өмнөх оноос 5.1 хувиар, 50.6 хувь нь түгээмэл гэж хариулсан нь 2.2 хувиар тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна. Үр дүнгээс харахад авлигын цар хүрээ буурч байгаа хэдий ч нийт судалгаанд оролцогчдын 78.7 хувь нь Монгол Улсад авлига байсаар байна гэж үзжээ.
- ✦ Судалгаанд хамрагдсан иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын төлөөллөөс Монгол Улсын авлигын шалтгааныг тодруулахад цалин орлого бага, амьжиргааны түвшин доогуур байдал, ажлаа хурдан бүтээх хэрэгцээ шаардлагаар, хүнд суртлаас болоод, хууль эрх зүйн тогтолцоо муу, хэрэгжилт сулаас зэрэг доорх шалтгаануудыг хамгийн түгээмэл байна.
- ✦ Цаашид төрийн байгууллагууд шударга байдлын үнэлгээгээ нэмэгдүүлэхийн тулд хуулийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллах, албан хаагчдын хариуцлагатай байдлыг нэмэгдүүлэх, авлигатай тэмцэх үйл ажиллагаагаа олон нийтэд сурталчлах, хариуцлага тооцох механизмыг илүү сайжруулах, ил тод мэдээлэх, авлига ашиг сонирхлын зөрчил гаргасан этгээдийг мэдээлсэн мэдээлэгчийг бүрэн хамгаалах, байгууллагын удирдлагын авлигатай тэмцэх хүсэл эрмэлзэл, нийт албан хаагчдын ёс зүй, хариуцлагатай байдлыг нэмэгдүүлэх зэрэгт анхаарал хандуулж тодорхой үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх шаардлагатай байна.

ХАВСРАЛТ

ХАВСРАЛТ

Хавсралт 1. ШБҮ 2019 онд

Хавсралт 2. ШБҮ 2018, 2019 онд

Байгууллагын нэр	2018	2019	Өөрчлөлт
Шударга байдлын үнэлгээ	68.7	74.1	+5.4
ЯАМ	68.9	73.2	+4.3
Батлан хамгаалахын яам	76.8	80.4	+3.6
Гадаад харилцааны яам	80.2	76.7	-3.5
Сангийн яам	67.1	75.5	+8.4
Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	66.2	73.6	+7.4
Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	73.2	73.5	+0.3
Эрчим хүчний яам	64.9	73.5	+8.6
Барилга, хот байгуулалтын яам	68.0	73.2	+5.2
Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	66.1	71.9	+5.8
Эрүүл мэндийн яам	66.3	71.5	+5.2
Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	66.8	70.9	+4.1
Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам	67.1	70.6	+3.5
Зам, тээврийн хөгжлийн яам	70.3	70.4	+0.1
Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	64.6	70.2	+5.6
АГЕНТЛАГ	70.7	75.2	+4.5
Соёл, урлагийн газар	83.6	83.7	+0.1
Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар	83.1	82.3	-0.8
Гадаадын иргэн, харьяатын газар	76.6	82.3	+5.7
Онцгой байдлын ерөнхий газар	70.6	81.7	+11.1
Оюуны өмчийн газар	76.1	81.6	+5.5
Цаг уур, орчны шинжилгээний газар	76.0	80.7	+4.7
Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар	75.5	79.3	+3.8
Архивын ерөнхий газар	66.1	79.2	+13.1
Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар	80.4	78.7	-1.7
Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар	72.0	78.2	+6.2
Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар	67.9	78.2	+10.3
Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар	73.7	77.8	+4.1
Мал эмнэлгийн ерөнхий газар	70.3	76.7	+6.4
Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар	74.2	75.1	+0.9
Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар	70.4	75.0	+4.6
Цагдаагийн ерөнхий газар	69.2	74.6	+5.4
Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар	72.6	73.9	+1.3
Ашигт малтмал, газрын тосны газар	65.9	73.9	+8.0
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	72.9	73.0	+0.1
Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар	65.9	72.4	+6.5
Стандарт, хэмжил зүйн газар	68.2	70.3	+2.1
Татварын ерөнхий газар	63.4	70.1	+6.7
Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	66.9	69.5	+2.6
Иргэний нисэхийн ерөнхий газар	68.9	66.0	-2.9
Үндэсний хөгжлийн газар	76.4	65.7	-10.7
Биеийн тамир, спортын газар	62.7	65.0	+2.3
Гаалийн ерөнхий газар	67.7	64.8	-2.9
ЗДТГ	66.1	73.2	+7.1
Завхан аймгийн ЗДТГ	83.2	81.1	-2.1
Төв аймгийн ЗДТГ	63.9	77.3	+13.4
Өвөрхангай аймгийн ЗДТГ	61.4	77.2	+15.8
Сэлэнгэ аймгийн ЗДТГ	71.7	77.0	+5.3
Орхон аймгийн ЗДТГ	57.8	76.6	+18.8
Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ	72.0	76.6	+4.6
Дорноговь аймгийн ЗДТГ	70.9	75.9	+5.0
Дорнод аймгийн ЗДТГ	69.0	75.7	+6.7

Хэнтий аймгийн ЗДТГ	66.8	75.6	+8.8
Булган аймгийн ЗДТГ	68.1	75.1	+7.0
Архангай аймгийн ЗДТГ	62.5	73.1	+10.6
Увс аймгийн ЗДТГ	74.0	72.4	-1.6
Говьсүмбэр аймгийн ЗДТГ	67.2	72.0	+4.8
Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ	64.7	71.8	+7.1
Баянхонгор аймгийн ЗДТГ	66.7	71.3	+4.6
Нийслэлийн ЗДТГ	67.7	71.2	+3.5
Дундговь аймгийн ЗДТГ	55.5	69.8	+14.3
Сүхбаатар аймгийн ЗДТГ	68.3	69.8	+1.5
Өмнөговь аймгийн ЗДТГ	67.9	68.7	+0.8
Говь-Алтай аймгийн ЗДТГ	59.3	68.3	+9.0
Баян-Өлгий аймгийн ЗДТГ	55.6	67.7	+12.1
Ховд аймгийн ЗДТГ	61.2	66.7	+5.5

Хавсралт 3. ГШБУ 2019 онд

Байгууллагын нэр	ГШБУ	Ил тод, хариуцлагатай байдлын индекс	Ил тод байдал	Хариуцлагатай байдал	Авлигын индекс	Авлигын талаарх төсөөлөл	Авлигын шууд тохиолдол	Авлигын шууд бус тохиолдол
Гадаад шударга байдлын үнэлгээ	71.6	61.6	58.0	65.1	81.7	62.7	90.2	92.2
ЯАМ	68.1	58.2	53.1	63.2	78.1	59.7	90.8	83.8
Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	72.0	61.1	55.7	66.5	82.9	65.0	93.8	90.0
Батлан хамгаалахын яам	76.8	67.9	64.8	71.0	85.8	68.2	99.2	90.0
Гадаад харилцааны яам	66.8	57.7	50.9	64.4	76.0	56.6	83.6	87.8
Сангийн яам	75.0	65.0	60.8	69.3	85.0	69.9	97.3	87.8
Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	64.8	48.5	38.1	58.9	81.1	52.5	97.4	93.3
Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	67.4	59.3	53.3	65.4	75.4	61.1	85.2	80.0
Барилга, хот байгуулалтын яам	70.5	59.9	56.5	63.3	81.0	62.3	93.9	86.7
Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам	55.2	44.4	38.1	50.7	65.9	43.9	72.8	81.1
Зам, тээврийн хөгжлийн яам	58.5	53.3	49.9	56.7	63.7	47.3	80.4	63.3
Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	67.5	61.6	57.9	65.4	73.4	62.5	88.7	68.9
Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	73.7	64.9	62.7	67.2	82.4	63.9	98.8	84.4
Эрчим хүчний яам	69.0	57.5	50.2	64.9	80.4	64.2	91.5	85.6
Эрүүл мэндийн яам	68.8	54.8	52.1	57.4	82.8	59.0	98.2	91.1
АГЕНТЛАГ	72.9	62.8	58.8	66.8	83.0	64.7	89.5	94.9
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	69.9	63.6	60.6	66.7	76.2	64.4	76.6	87.8
Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар	66.6	62.9	58.3	67.4	70.4	61.6	66.2	83.3
Онцгой байдлын ерөнхий газар	81.0	72.1	66.4	77.9	89.9	69.8	100.0	100.0
Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар	74.0	60.0	55.7	64.3	88.0	66.1	98.0	100.0
Стандарт, хэмжил зүйн газар	75.1	60.8	52.6	69.0	89.4	68.7	99.5	100.0
Гаалийн ерөнхий газар	60.1	52.1	49.5	54.6	68.1	50.3	69.5	84.4
Татварын ерөнхий газар	68.8	59.2	54.7	63.8	78.3	63.2	81.9	89.9
Цагдаагийн ерөнхий газар	62.8	48.3	44.6	52.0	77.3	44.2	91.5	96.3
Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар	75.3	66.5	63.0	70.0	84.1	62.7	94.1	95.6
Архивын ерөнхий газар	82.1	73.6	71.8	75.4	90.7	74.0	99.2	98.8
Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар	65.7	54.9	46.1	63.7	76.5	61.5	73.7	94.2
Гадаадын иргэн, харьяатын газар	80.1	71.0	70.6	71.3	89.3	73.1	98.3	96.6
Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар	73.1	60.1	57.4	62.8	86.1	61.2	99.4	97.8
Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар	78.1	68.3	65.7	70.8	87.8	71.1	96.1	96.3
Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар	81.3	71.4	70.2	72.5	91.2	73.6	100.0	100.0
Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар	60.7	47.8	43.5	52.0	73.6	43.2	86.7	90.9
Биеийн тамир, спортын газар	66.3	55.1	48.4	61.8	77.6	60.5	78.5	93.8
Соёл, урлагийн газар	76.8	66.4	60.6	72.2	87.2	72.2	89.4	100.0
Ашигт малтмал, газрын тосны газар	71.4	63.6	60.0	67.2	79.3	66.7	75.9	95.2
Мал эмнэлгийн ерөнхий газар	75.9	67.3	64.6	70.0	84.5	68.9	91.3	93.3
Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	70.9	57.0	52.0	62.1	84.7	58.7	98.8	96.7
Оюуны өмчийн газар	81.4	72.6	71.0	74.2	90.3	76.4	98.8	95.6
Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар	79.6	69.9	65.7	74.0	89.3	75.2	95.4	97.3
ЗДТГ	72.4	62.3	60.1	64.6	82.4	62.3	90.6	94.4
Архангай аймгийн ЗДТГ	75.4	65.6	63.7	67.5	85.1	65.9	96.3	93.2
Баян-Өлгий аймгийн ЗДТГ	66.9	55.6	52.2	58.9	78.3	55.2	84.5	95.2

Баянхонгор аймгийн ЗДТГ	69.2	58.9	57.6	60.3	79.4	59.7	84.7	93.7
Булган аймгийн ЗДТГ	75.7	65.9	64.8	67.0	85.6	66.7	96.5	93.7
Говь-Алтай аймгийн ЗДТГ	73.4	62.9	59.0	66.8	84.0	64.2	92.4	95.4
Говь сүмбэр аймгийн ЗДТГ	73.9	66.3	65.0	67.5	81.6	66.0	83.3	95.6
Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ	72.5	63.1	61.6	64.7	81.8	61.5	91.6	92.3
Дорноговь аймгийн ЗДТГ	75.8	65.6	63.5	67.6	86.1	65.1	96.1	97.1
Дорнод аймгийн ЗДТГ	73.4	61.0	59.4	62.6	85.7	64.6	97.6	94.9
Дундговь аймгийн ЗДТГ	72.1	63.6	61.6	65.5	80.7	61.8	86.0	94.3
Завхан аймгийн ЗДТГ	77.7	67.9	64.7	71.0	87.5	68.7	98.5	95.4
Орхон аймгийн ЗДТГ	76.3	64.4	61.4	67.3	88.2	66.0	99.0	99.5
Өвөрхангай аймгийн ЗДТГ	78.2	69.6	67.9	71.3	86.8	69.0	93.3	97.9
Өмнөговь аймгийн ЗДТГ	73.2	64.7	64.5	64.9	81.6	63.2	90.1	91.6
Сүхбаатар аймгийн ЗДТГ	70.9	57.8	56.1	59.5	84.0	59.5	95.2	97.3
Сэлэнгэ аймгийн ЗДТГ	74.5	67.0	65.0	69.0	82.0	66.7	86.3	93.0
Төв аймгийн ЗДТГ	77.0	68.8	68.4	69.3	85.1	68.8	91.3	95.3
Увс аймгийн ЗДТГ	69.6	59.9	55.9	63.9	79.3	57.5	91.4	89.0
Ховд аймгийн ЗДТГ	66.2	52.1	47.2	57.0	80.4	49.6	93.6	97.9
Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ	66.5	58.3	54.8	61.8	74.8	57.3	77.3	89.8
Хэнтий аймгийн ЗДТГ	70.3	59.1	57.8	60.3	81.5	59.3	90.8	94.4
Нийслэлийн ЗДТГ	63.6	53.5	49.7	57.4	73.7	53.8	77.6	89.8

Хавсралт 4. ДШБҮ 2019 онд

Байгууллагын нэр	ДШБҮ	Соёлын индекс	Албан бус хэм хэмжээ	Авлигын эсрэг тогтолцоо	Ажлын байран дахь шударга	Хүний нөөц	Төсвийн зарцуулалт	Үүрэг даалгаврын шударга байдал	Гадаад орчин дахь авлигатай тэмцэх	Удирдлагын хүсэл эрмэлзэл
Дотоод шударга байдлын үнэлгээ	80.8	72.5	80.3	64.8	89.1	97.5	90.7	87.9	99.2	70.0
ЯАМ	82.0	73.8	81.1	66.6	90.1	97.9	94.8	87.9	99.2	70.9
Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	79.5	69.1	78.4	59.7	89.8	97.7	96.3	87.9	100.0	67.3
Батлан хамгаалахын яам	85.7	78.4	85.2	71.6	92.9	99.4	98.3	92.3	97.5	77.1
Гадаад харилцааны яам	85.1	78.7	84.6	72.8	91.5	97.3	95.6	90.7	100.0	73.6
Сангийн яам	86.6	79.8	87.4	72.2	93.4	97.4	98.5	93.8	100.0	77.2
Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	85.5	78.6	85.1	72.0	92.4	98.2	97.7	94.2	100.0	72.1
Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	79.8	69.3	78.9	59.6	90.3	98.0	98.5	85.5	100.0	69.5
Барилга, хот байгуулалтын яам	84.1	76.2	79.2	73.1	92.0	97.3	97.8	89.3	100.0	75.8
Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам	82.9	74.6	79.9	69.3	91.2	98.8	98.3	88.5	100.0	70.3
Зам, тээврийн хөгжлийн яам	84.0	76.4	82.8	70.1	91.6	98.4	98.0	90.3	98.3	72.8
Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	76.5	69.9	78.4	61.4	83.1	96.8	88.8	66.6	97.5	66.1
Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	76.5	68.7	77.6	59.7	84.4	98.0	70.2	88.1	98.3	67.2
Эрчим хүчний яам	82.7	74.3	82.5	66.2	91.1	98.0	98.6	89.0	100.0	70.0
Эрүүл мэндийн яам	76.9	65.7	74.0	57.5	88.1	97.7	95.9	86.4	98.3	62.3
АГЕНТЛАГ	80.7	72.6	79.9	65.2	88.9	97.6	90.1	87.4	99.5	69.9
Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар	77.4	68.5	81.7	55.2	86.3	98.9	98.3	60.6	100.0	73.5
Үндэсний хөгжлийн газар	69.8	59.7	71.2	48.2	80.0	97.1	62.0	83.8	100.0	56.8
Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар	79.2	69.0	78.1	59.9	89.3	98.3	99.3	85.5	100.0	63.5
Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар	80.9	71.3	77.5	65.1	90.4	96.5	98.4	88.0	100.0	69.4
Онцгой байдлын ерөнхий газар	87.1	80.6	86.5	74.7	93.6	99.0	98.5	95.4	100.0	75.0
Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар	84.3	76.0	86.8	65.1	92.6	96.9	98.2	92.1	100.0	75.8
Стандарт, хэмжил зүйн газар	71.0	59.8	68.1	51.4	82.3	92.5	83.4	85.6	97.5	52.6
Цаг уур, орчны шинжилгээний газар	85.0	77.8	85.9	69.6	92.1	99.5	96.0	93.4	100.0	71.7
Гаалийн ерөнхий газар	84.0	77.0	82.7	71.3	91.0	97.2	97.7	88.2	100.0	72.0
Татварын ерөнхий газар	79.1	72.0	76.3	67.8	86.1	96.4	73.1	88.1	100.0	73.1
Цагдаагийн ерөнхий газар	82.7	74.7	77.6	71.7	90.8	97.8	94.3	90.7	98.3	72.9
Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар	83.1	77.8	81.6	74.0	88.5	98.4	80.1	89.3	97.1	77.5
Архивын ерөнхий газар	79.2	69.8	78.8	60.9	88.7	96.7	99.3	78.6	97.5	71.2
Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар	87.2	79.8	85.6	74.0	94.6	98.6	98.1	95.1	100.0	81.3
Гадаадын иргэн, харьяатын газар	85.7	78.3	83.6	73.1	93.1	98.2	97.6	91.6	100.0	78.2
Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар	84.7	76.5	84.2	68.8	93.0	98.5	99.7	94.4	100.0	72.5
Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар	80.2	71.5	78.2	64.7	88.9	95.9	97.7	85.2	100.0	65.6
Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар	76.5	67.9	79.7	56.1	85.1	98.7	71.4	87.1	100.0	68.3
Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар	85.7	81.0	88.8	73.3	90.4	99.2	74.2	98.0	100.0	80.8
Биеийн тамир, спортын газар	60.5	49.1	59.6	38.6	72.0	91.3	41.9	79.2	96.7	50.8

Соёл, урлагийн газар	86.9	82.8	86.2	79.4	91.1	99.0	97.5	84.0	100.0	75.0
Иргэний нисэхийн ерөнхий газар	73.4	61.9	72.5	51.2	84.9	96.6	87.6	78.0	100.0	62.1
Ашигт малтмал, газрын тосны газар	84.6	76.6	78.4	74.7	92.6	98.8	97.8	93.6	100.0	73.0
ЗДТГ	80.2	71.7	80.1	63.3	88.7	97.2	89.1	88.6	98.8	69.7
Архангай аймгийн ЗДТГ	82.1	71.9	81.3	62.6	92.3	99.3	98.6	90.4	100.0	73.1
Баян-Өлгий аймгийн ЗДТГ	77.6	66.6	77.9	55.3	88.6	97.3	96.1	87.2	100.0	62.5
Баянхонгор аймгийн ЗДТГ	75.8	64.5	73.5	55.5	87.2	96.1	89.8	86.6	95.0	68.3
Булган аймгийн ЗДТГ	84.1	76.1	82.7	69.6	92.0	98.0	95.6	92.5	100.0	73.8
Говь-Алтай аймгийн ЗДТГ	78.0	70.9	80.0	61.8	85.2	98.3	68.0	89.0	100.0	70.6
Говь сүмбэр аймгийн ЗДТГ	80.8	76.8	83.0	70.6	84.8	95.8	83.1	86.1	95.0	63.9
Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ	81.0	72.8	81.0	64.7	89.1	99.5	87.6	86.8	100.0	71.9
Дорноговь аймгийн ЗДТГ	82.8	72.4	85.7	59.0	93.3	99.4	98.8	91.0	100.0	77.1
Дорнод аймгийн ЗДТГ	81.0	71.3	80.2	62.4	90.7	98.8	96.3	90.0	97.5	71.1
Дундговь аймгийн ЗДТГ	79.9	70.2	77.2	63.2	89.5	97.8	95.5	83.9	100.0	70.5
Завхан аймгийн ЗДТГ	85.5	81.9	87.2	76.6	89.1	99.7	78.8	96.0	100.0	71.0
Орхон аймгийн ЗДТГ	85.1	76.9	84.8	68.9	93.3	99.5	97.2	95.6	100.0	74.4
Өвөрхангай аймгийн ЗДТГ	85.5	79.3	85.8	72.9	91.7	99.2	88.4	93.2	100.0	77.6
Өмнөговь аймгийн ЗДТГ	77.0	67.9	77.9	57.9	86.2	98.4	82.1	84.8	97.5	68.1
Сүхбаатар аймгийн ЗДТГ	74.6	62.4	72.7	52.0	86.7	97.2	90.3	85.3	100.0	60.9
Сэлэнгэ аймгийн ЗДТГ	82.3	74.8	80.6	69.0	89.8	98.6	81.7	92.5	100.0	76.4
Төв аймгийн ЗДТГ	81.9	78.1	82.3	73.9	85.8	75.8	92.9	92.1	95.0	73.1
Увс аймгийн ЗДТГ	79.9	70.1	80.8	59.5	89.6	98.3	92.4	89.5	100.0	67.9
Ховд аймгийн ЗДТГ	72.7	63.6	73.6	53.5	81.9	96.1	67.4	88.9	95.0	61.9
Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ	79.9	69.5	77.9	61.1	90.2	97.9	96.2	89.3	100.0	67.8
Хэнтий аймгийн ЗДТГ	84.3	76.4	83.5	69.2	92.2	99.5	98.2	92.5	100.0	71.1
Нийслэлийн ЗДТГ	72.7	64.0	73.8	54.2	81.5	97.2	85.9	66.1	97.8	60.6

Хавсралт 5. БОУ 2019 онд

Байгууллагын нэр	БОУ	Авлигын талаарх	Авлигыг хянах механизм	Авлигын бодит тохиолдол	Удирдлагын авлигатай
Бодлогод оролцогчдын үнэлгээ	69.8	72.6	51.2	94.3	61.0
ЯАМ	69.6	72.1	51.2	96.6	58.4
Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам	64.3	71.2	42.3	96.4	47.5
Батлан хамгаалахын яам	78.7	79.6	61.0	100.0	74.1
Гадаад харилцааны яам	78.4	81.8	65.6	100.0	66.0
Сангийн яам	64.8	65.4	46.3	87.1	60.2
Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	70.6	70.0	60.4	96.2	55.8
Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам	65.5	69.6	46.0	100.0	46.2
Барилга, хот байгуулалтын яам	65.2	60.2	49.4	92.5	58.7
Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам	73.8	76.6	59.0	100.0	59.6
Зам, тээврийн хөгжлийн яам	68.9	77.8	41.9	100.0	55.6
Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам	66.5	62.9	50.5	96.2	56.5
Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	70.4	67.9	50.3	100.0	63.4
Эрчим хүчний яам	68.7	73.7	49.9	92.8	58.4
Эрүүл мэндийн яам	68.9	80.8	43.5	94.4	56.9
АГЕНТЛАГ	72.1	76.1	54.6	94.3	63.2
Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар	69.7	70.5	56.5	85.0	66.8
Онцгой байдлын ерөнхий газар	77.0	83.1	64.7	92.9	67.5
Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар	76.4	79.8	61.1	100.0	64.6
Стандарт, хэмжил зүйн газар	64.7	72.2	47.1	88.2	51.4
Цаг уур, орчны шинжилгээний газар	76.4	79.3	61.5	100.0	65.0
Гаалийн ерөнхий газар	50.2	57.6	26.4	75.0	41.7
Татварын ерөнхий газар	62.3	65.2	49.9	70.1	63.9
Цагдаагийн ерөнхий газар	78.2	73.0	70.8	100.0	69.1
Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар	76.1	72.6	68.2	90.0	73.5
Архивын ерөнхий газар	76.3	82.3	55.4	100.0	67.4
Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар	83.3	91.0	65.7	100.0	76.6
Гадаадын иргэн, харьяатын газар	81.0	84.1	66.2	100.0	73.8
Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар	75.5	74.8	57.5	100.0	69.6
Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар	66.7	66.6	42.7	100.0	57.5
Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар	80.1	83.5	60.1	100.0	76.7
Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар	79.0	76.5	64.5	95.0	80.0
Биеийн тамир, спортын газар	68.0	72.3	44.9	95.0	60.0
Соёл, урлагийн газар	87.4	92.9	70.7	100.0	85.9
Иргэний нисэхийн ерөнхий газар	58.7	56.7	45.2	80.7	52.2
Ашигт малтмал, газрын тосны газар	65.6	71.4	46.6	100.0	44.4
Мал эмнэлгийн ерөнхий газар	72.7	78.0	57.3	100.0	55.6
Эрүүл мэндийн даатгалын ерөнхий газар	57.8	67.8	29.1	84.4	49.8
Оюуны өмчийн газар	78.0	85.2	59.3	100.0	67.5
Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар	82.7	91.7	67.0	100.0	72.2
Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар	69.7	70.5	56.5	85.0	66.8
Онцгой байдлын ерөнхий газар	77.0	83.1	64.7	92.9	67.5
Шударга өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн төлөө газар	76.4	79.8	61.1	100.0	64.6
Стандарт, хэмжил зүйн газар	64.7	72.2	47.1	88.2	51.4
Цаг уур, орчны шинжилгээний газар	76.4	79.3	61.5	100.0	65.0

ЗДТГ	67.1	68.6	46.9	92.9	59.9
Архангай аймгийн ЗДТГ	62.0	58.0	47.4	88.1	54.4
Баян-Өлгий аймгийн ЗДТГ	58.7	55.7	40.2	85.6	53.3
Баянхонгор аймгийн ЗДТГ	68.0	68.3	43.6	100.0	60.0
Булган аймгийн ЗДТГ	65.5	67.5	41.1	100.0	53.6
Говь-Алтай аймгийн ЗДТГ	53.6	54.9	33.1	75.5	50.7
Говь сүмбэр аймгийн ЗДТГ	61.4	62.4	38.1	95.0	50.1
Дархан-Уул аймгийн ЗДТГ	76.4	81.3	60.0	100.0	64.2
Дорноговь аймгийн ЗДТГ	69.1	72.8	42.2	100.0	61.4
Дорнод аймгийн ЗДТГ	72.7	77.5	49.9	100.0	63.4
Дундговь аймгийн ЗДТГ	57.5	56.6	39.7	78.8	54.9
Завхан аймгийн ЗДТГ	80.2	92.5	61.1	93.1	74.2
Орхон аймгийн ЗДТГ	68.5	71.7	51.1	92.9	58.3
Өвөрхангай аймгийн ЗДТГ	67.9	67.1	48.1	91.4	65.2
Өмнөговь аймгийн ЗДТГ	56.0	56.4	32.7	88.7	46.2
Сүхбаатар аймгийн ЗДТГ	64.0	70.4	37.9	96.7	50.8
Сэлэнгэ аймгийн ЗДТГ	74.3	77.4	50.4	100.0	69.4
Төв аймгийн ЗДТГ	73.1	75.2	49.6	93.3	74.2
Увс аймгийн ЗДТГ	67.7	69.7	49.4	96.7	55.1
Ховд аймгийн ЗДТГ	61.1	60.3	44.1	82.6	57.5
Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ	68.9	62.8	51.1	93.3	68.3
Хэнтий аймгийн ЗДТГ	72.1	72.4	51.9	100.0	64.2
Нийслэлийн ЗДТГ	77.1	78.3	68.3	92.3	69.6

Mongolian Marketing
Consulting Group

YOUR
RESEARCH
PARTNER

АВЛИГА МЭДЭЭЛЭХ УТАС

Ярианы
төлбөргүй **110**

- ☎ 976 77000188
- ✉ info@mmcg.mn
- 🌐 www.mmcg.mn
- 🏢 Mongolian Marketing Consulting Group

Монгол Улс, Улаанбаатар хот, Баянзүрх дүүрэг, 14-р хороо,
Зүүн хүрээ хотхон, 203-р барилга, 4 давхарт